

collegiatarum, parochialium, et aliarum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis eorumque superioribus et personis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatarum derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis, etiam in formâ Brevis, tam per nos, quam quosvis praedecessores nostros, ac etiam dictae Sedis legatos, etiam ad quorumvis imperatorum, regum, ducum instantiam, aut etiam motu proprio et ex certâ scientiâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, aut etiam consistorialiter, etiam per viam generalis legis et statuti perpetui, quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis, etiam Mari Magno, Bullâ aureâ, aut aliâs nuncupatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur,

praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliâs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus¹, contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 14. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die xxiii aprilis mdcv, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 23 aprilis 1605, pontif. an. i.

¹ Iam supra monuimus pag. 137 b vocem *caeterisque*, vel particulam *et*, quae ad minus requisita videretur, communiter deesse quando sequitur formula *aut si*, etc.; sed utrum ex defectu typ. desit, an de stylo, non constat. In seqq. Const. pluries illam vocem reperimus adiectam, etiam sequente formulâ *aut si*, etc.; sed deinceps, vel adsit, vel desit, referemus simpliciter edit. Main. absque ullâ novâ adnotatione (n. r).

Transumptis
fidem vult ad
hiberi.

PAULUS V

PAPA CCXXXV

Anno Christi MDCV.

Duodevicesimo post Leonis XI mortem die electus est in summum Pontificem Camillus sanctae Romanae Ecclesiae, tituli sancti Chrysogoni, presbyter cardinalis Burghesius, qui Paulus V voluit appellari. Sacrâ redimitus thiarâ die xxviii maii, sedit annos xv, menses viii, dies xiiii temporibus Rodulphi II imperatoris. Vitâ functus die xxviii ianuarii anno mdcxxi, sepultus est ad sanctum Petrum. Corpus postea translatum fuit ad Basilicam Libermanam, conditumque in sacello, quod vivens erexerat. Vacavit Sedes dies xi.

1.

Litterae in forma Provisionis Nostrae, quibus confirmantur aliae similes Clementis VIII super facultate metropolitanae Ruthenorum concessâ instituendi et consecrandi episcopus suae nationis².

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Facultas metropolitanae Ruthenorum concessa legitur in tomo praeced., pag. 250, et Brevi initium est: *Decet*.

Paulus Episcopus,
servus servorum Dei,
ad futuram rei memoriam.

Provisionis nostrae debet provenire subsidio, ut ius suum cuilibet conservetur. Exordium.

§ 1. Hinc est, quod nos tenorem quarundam litterarum felicitis recordationis Clementis Papae VIII praedecessoris nostri in registro ipsius praedecessoris repertum, pro eo quod, sicut exhibita nobis nuper pro parte venerabilis fratris nostri Iosephi moderni archiepiscopi metropolitae Kioviensis et Haliciensis ac totius Russiae petitio continebat, ipse harum tenorem, et ex certis causis, sicut asserit, indiget de registro ipso de verbo ad verbum transcribi, et ad ipsius Iosephi archiepiscopi nobis propterea supplicantis instantiam, praesentibus annotari fecimus, qui est talis: Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Decet, etc. (*Caetera omittuntur: legere enim est loco citato in notâ ad rubricam*).

§ 2. Caeterum, ut earumdem litterarum tenor praedictus sic insertus omnimodum rei ac facti certitudinem faciat,

Ioseph metropolitae transcribi confirmarique Clementis litteras petit.

Litteris sic exemplatis creditur Paulus.

auctoritate apostolicâ decernimus ut illud idem robur, eandemque vim et eundem vigorem dictus tenor in omnibus et per omnia habeat, quae haberent litterae originales supradictae, et eadem prorsus ipsi tenori fides adhibeatur quaecumque et ubicumque, sive in iudicio sive alibi, ubi fuerit exhibitus et ostensus, et eidem tenori stetur firmiter in omnibus et per per omnia, sicut eisdem litteris originalibus staretur, si forent exhibitae vel ostensae. Per hoc autem nullum ius de novo cuiquam acquiri volumus, sed antiquum tantummodo conservari.

Clausulae.

§ 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCV quarto kalendas iunii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 29 maii 1605, pontif. anno 1.

II.

Sub poena excommunicationis latae sententiae cavetur quominus rectores parochialium ecclesiarum Indiarum Occidentalium imposterum maiorem eleemosynam ab iis, qui in ecclesiis Ordinis Eremitarum sancti Augustini, quam ab iis, qui in parochialibus huiusmodi sepeliuntur, exigant¹.

Paulus Papa V,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Expositum nobis nuper fuit pro parte dilectorum filiorum Gasparis de Chaves procuratoris, necnon provincialium totius Ordinis fratrum Eremitarum

Invectus abusus exigendi duplo plus ab iis,

sancti Augustini Indiarum Occidentalium, quod rectores parochialium ecclesiarum Indiarum praedictarum iam pridem hunc abusus introduxerunt, videlicet, quod eleemosynas duplo maiores ab iis, qui in ecclesiis domorum eiusdem Ordinis Eremitarum sancti Augustini, quam qui in parochialibus huiusmodi sepeliuntur, exigere praesumpserunt, et, ut dicitur, in hoc Ordinariis suoribus, qui partem eleemosynarum huiusmodi percipiunt, consilio et assensui nituntur.

qui sepeliuntur in ecclesiis fratrum eremitarum sancti Augustini.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, plerique christifideles in dictarum domorum ecclesiis, ob difficultatem ius adeo onerosum persolvendi, sepeliri se facere non possint, quo fit ut ecclesiae huiusmodi mortuorum sepulturis et consequenter eleemosynis in dies fieri consuetis propemodum priventur: idcirco pro parte eorundem Gasparis procuratoris et provincialium nobis humiliter supplicatum fuit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignemur.

Petitura Pontifice remedium.

§ 3. Nos igitur huiusmodi abusus omnino tollere, ac dicti Ordinis commoditatibus et propagationi, quantum cum Domino possumus, prospicere cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super consultationibus et negotiis episcoporum et regularium deputatorum, omnibus et singulis parochialium ecclesiarum universarum Indiarum Occidentalium rectoribus, nunc et pro tempore existentibus, harum serie interdiximus et prohibemus (necnon sub excommunicationis maioris latae sententiae poenâ, a qua non nisi a nobis seu Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo, absolvi possint), ne¹ ex nunc deinceps perpetuis

Non lex eleemosynam maiorem ab his, qui sepulturam eligunt in Ecclesiis huius Ordinis exigi velat sub poena excommunicationis Romano Pontifici reservatae.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

¹ Particulam ne adiungendam duximus (R. T.).

futuris temporibus maiorem eleemosynam ab iis, qui in domorum praedictarum, quam in parochialibus ecclesiis huiusmodi sepelirentur, quovis praetextu aut occasione, etiam de consilio, consensu seu mandato suoribus Ordinariis, exigere debeant seu praesumant.

Derogat contrariis.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac ecclesiarum, domorum et Ordinis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem ecclesiis, domibus et Ordini, earumque rectoribus, superioribus et fratribus, ac quibusvis aliis personis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi iubet.

§ 5. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die vi iunii MDCV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 6 iunii 1605, an. 1.

III.

Iubilaei indictio ad divinam opem pro salubri Ecclesiae Catholicae regimine eiusque necessitatibus imploranda.

Paulus Episcopus,
servus servorum Dei,

Universis christifidelibus, ad quos praesen-

tes litterae pervenerint, salutem et apostolicam benedictionem.

Quod in omni vitâ summis votis a totius bonitatis auctore Deo semper optavimus, ut universae cogitationes et actiones nostrae a singulari eius benignitate profectae in viam aeterni beneplaciti sui dirigerentur, et non ad alicuius privati vel temporalis boni commoditatem, sed ad communis et aeternae beatitudinis felicitatem divinâ favente gratiâ perducerentur, id hoc tempore, quo immensa illius largitas, cuius voluntas potentia, cuius opus misericordia est, nos nihil huiusmodi cogitantes in hoc supremo dignitatis apostolicae gradu, nullis nostris meritis, sed solâ miseratione suâ et admirabili providentiâ collocavit, suppliciter ab eo postulandum duximus, ut in difficillimo munere obeundo virium nostrarum imbecillitatem auxilii sui virtute sustentare ac tueri velit.

Exordium

§ 1. Cum enim in eâ curarum mole, in qua versamur, tum ob rerum, quae nos circumdant, multitudinem, tum ob negotiorum, quibus urgemur, difficultatem, plane cognitum non habeamus, quo gradiamur, et unde initium sumamus, aut quid agere debeamus; id nobis consilii superest, atque hoc solum habemus residui, ut oculos nostros ad eum dirigamus, qui, tunc maxime cum opus est, summis in difficultatibus super domum David, hoc est, super nos et caeteros ecclesiarum moderatores, ac super habitatores Hierusalem, videlicet super fideles ac subditos populos, non solum orationis et precum dona, quibus petita impetrentur, placabilis et benignus effundit, sed caelestis etiam gratiae suae spiritum ac virtutem elargitur, qua nos Catholicam Ecclesiam, caeterarum matrem et magistram, sancte et feliciter regere, et, qui in partem sollicitudinis nobiscum vocati

Causam indicendi iubilaei

Prima, ut ipsi et alii ecclesiarum rectoribus divina assistentia impleretur.

Magna oratio-
nis virtus.

sunt, caeteras quoque ecclesias bene administrare, ac tandem desiderata bona consequi et recte omnia perficere valeamus. Magna est enim vis concordis et perseverantis orationis, praesertim cum et ii, qui caeteris praesunt, igne perfectae charitatis incensi, apud Deum pro populo intercedunt, et, qui superioris imperio parent, unanimes in spiritu humilitatis et animo contrito pro suo duce ac rectore deprecantur, nihilque adeo est, quod fideles (si convertantur ad Deum in corde perfecto, et prosternant preces suas in conspectu eius) communibus votis tandem non obtineant, et iam impetratum diutius non conservent. Sic olim Deus Salomoni in ipso regni sui exordio sapientiam per orationem postulanti ad discernendum iudicium dedit cor sapiens et intelligens. Sic beatum Petrum Apostolorum Principem et Christi in terris Vicarium oratio, quae ab Ecclesia sine intermissione pro eo fiebat, eripuit de manu Herodis et omni expectatione plebis Iudaeorum; et Christus Dominus, dum cum hominibus conversaretur, Apostolis suis dixit: *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis: Et, si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in caelis est.* Iure igitur optimo nos, qui nihil aliud in administratione universalis Ecclesiae nuper nobis commissam spectare debemus, quam ipsius Ecclesiae Catholicae salutem, christianorum principum pacem, totiusque orbis christiani tranquillitatem, ut in hoc onere arduo atque gravissimo sustinendo, iis quae cupimus, et quibus maxime indigemus, praesidiis a Deo, qui postulantibus a se sapientiam dat omnibus affluenter, ut confidimus, adiuvemur, hoc nostri pontificatus initio, pium et laudabilem nonnullorum Romanorum. Pontificum praedecessorum nostrorum morem hac in re

sequuti, ad communem totius populi christiani deprecationem, indictis ea de causa per catholicum orbem supplicationibus et salutaribus indulgentiis promulgatis, primo quoque tempore confugiendum esse decrevimus. Haec enim una est et communis illa populi christiani oratio, quae concordibus omnium fidelium voluntatibus, per verae poenitentiae remedium cum ieiunio et eleemosynâ coniunctum, imprimis hominum mentes a vitiis purgat, tum sublevat ad coelestia, et ad salutem ac vitam aeternam dirigit, desiderata deinde dona ex Deo honorum omnium fonte deducit, ipsos denique homines ad illa consequenda capaces et dignos efficit. Quamquam nos ad hanc deliberationem ineundam non ideo solum adducimur, quod ecclesiae gubernaculis manum admoturi praecipuo quodam divini numinis auxilio praemuniri cupiamus, sed quod existimemus hoc tempore id ipsum ad communem dominici gregis incolumitatem pertinere, quodque Catholicae Ecclesiae et Christianae Reipublicae in difficultatibus constitutae admodum salutare atque opportunum fore iudicemus. Immanissimus enim Turcarum tyrannus, perpetuus christiani nominis hostis, insanam illam dominandi libidine, qua orbis imperium temere iam sibi despondit, excaecatus, ac summo christianae religionis odio incensus, innumeras clades non modo finitimis populis erumpendo, sed remotis quoque gentibus omnia invadendo iamdiu attulit: superioribus vero annis saevo diuturnoque bello in Hungariam excitato, licet aliquot ibi egregias civitates et loca insignia, quae occupaverat, quaeque postea ex illius manibus erepta et recuperata fuerunt, amiserit, plerasque tamen tum in ipsâ Hungariâ, tum in locis illi contiguis nobilissimas ditiones et munitissimas arces in suam potestatem redegit; novissime autem hoc anno (quod sine gravi dolore

Altera, ut vires
Turcarum
populo Christiano
no militarium
infirmitatem.Mala non tam
armis quam precibus
propulsantur.

commemorare non possumus) perditam ac profligati homines (carissimi nimirum in Christo filii nostri Rodulphi Romanorum regis illustris in imperatorem electi in eadem Hungariâ rebelles) ipsis Turcis per exitiale scelus adiuncti, et per summam impietatem suis intestinis tumultibus ac seditionibus confirmatis atque auctis, humana divinaque cuncta perturbant, et, adhibitis simul armis, omnibus ipsius Rodulphi dominiis nefariam direptionem et vastitatem minantur. Quae quidem mala cum non tam armis quam assiduis apud Deum precibus propulsari debeant, quod ab ipsius ira in homines propter illorum peccata et iniquitates contra provenerint; hac ipsâ de causa ad communem quoque totius christiani populi obsecrationem recurrendum esse censuimus, cuius tanta ad inimicorum impetus propulsandos virtus et efficacia est, ut illorum fortissimos exercitus, qui alioquin armis expugnari non possent, ipsa facile dissipet atque prosternat. Quod non obscure divina sacrae scripturae eloquia nos docent, dum fideles populos (qui, adversus hostes praeliaturi, ad Deum per assiduam orationem et poenitentiam confugiant illiusque nomen invocant et misericordiam implorant) non tam ferro, quam linguâ et labiis pugnare, et arma in verbis ac precibus habere testantur. Quod, ut quamprimum Rodulpho eiusque piis ac fidelibus subditis et militaribus copiis eveniat, ipsi vehementer cupimus, et a Deo nuncupatis votis optamus. Id autem ab ipso misericordiarum Patre et Deo totius consolationis facile nos impetraturos confidimus: sicut enim supremam illius maiestatem homines, ubi eam offenderint, tunc maxime propter eius potentiam timere debent, ita semper iis, qui

1 Sic legit etiam edit. Cherub. Romana; Lugdunensis vero habet *contra eum iniquitates* (R. T.).

per poenitentiam resipuerint, eiusque gratiam et auxilium pie ac devote postulaverint, optime de summâ illius benignitate sperandum est; secundum enim magnitudinem ipsius, sic et misericordia illius cum ipso est.

§ 2. Cum igitur caeteras civitates, terras et loca ubique existentia exemplo almae Urbis nostrae ad salutarem hanc et unanimum orationem permovere cupiamus, ab eadem Urbe initium sumentes, solemnes processiones ad eiusdem Urbis basilicas, Principis nimirum Apostolorum in Vaticano, necnon B. Mariae Maioris proximam hebdomadâ, quae erit prima mensis iulii proxime futuri, feriâ quartâ et sabbato indicimus, ad quas basilicas nos cum omni demissione et humilitate mentis et corporis, unâ cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, necnon patriarchis, archiepiscopis atque episcopis, quos in Romanâ Curia adesse contigerit, ac christianorum regum et principum oratoribus apud nos existentibus, aliisque praelatis atque officialibus Romanae Curiae, et magistratibus populi romani, universoque clero et populo comitante, accedere, dictasque processiones et supplicationes habere et celebrare decrevimus. Ut vero divina bonitas optata bona suo populo supplicanti copiosius largiatur, omnes utriusque sexus christifideles in Urbe et in cunctis orbis terrarum regnis, dominiis, regionibus et locis existentes per viscera misericordiae Dei nostri hortamur atque obsecramus, ut qui in eadem Urbe dictâ hebdomadâ vel saltem alterâ sequente, qui vero extra urbem fuerint, proximâ, aut alterâ item sequente hebdomadâ, postquam praesentes litterae ibi fuerint publicatae, vel (si aliquibus in locis ex quavis causa publicatae non fuerint) postquam ad eorum notitiam quocumque modo pervenerint, salutari poenitentiae sacramento ad prae-

Prima processionis
sequenda in Urbe
ad exemplum
caeterarum.Solemnes processiones in Urbe
ad exemplum caeterarum.

teritas culpas diluendas se praeparent, Deumque orent ut nos singulari virtutis suae praesidio tueri, et pares suscepto muneri vires nobis sufficere, Ecclesiae Catholicae fidem longe lateque propagare, impios haereticorum errores undique evellere; et Hungariae regnum a Turcarum armis defendere, eique optatam tranquillitatem restituere dignetur. Et ii quidem, qui in eadem Urbe fuerint praedictas basilicas, sive earum alteram quam maluerint, qui vero extra Urbem, ecclesiam vel ecclesias per locorum Ordinarios, seu eorum vicarios aut officiales, vel de eorum mandato, et, eis deficientibus, per eos, qui ibi curam exercent animarum (nimirum postquam praesentes nostrae ibidem fuerint publicatae, ubi vero publicatae non fuerint, postquam ad eorum notitiam pervenerint) ecclesias similiter seu capellas sive oratoria, aut alia quaecumque pia loca, etiam per solum confessarium, ab ipsis eligendum, singulis eorum deputandas seu deputanda, quocumque die vel quibuscumque diebus eiusdem vel sequentis hebdomadae, saltem semel visitent, et quartâ et sextâ feriâ et sabbato eiusdem, vel sequentis hebdomadae ieiunent; praeterea pauperibus et indigentibus personis, aut ecclesiis vel locis piis, eleemosynas arbitrio suo erogent; atque intra hoc tempus tam primae quam secundae hebdomadae alicui presbytero, ab Ordinario loci approbato, peccata sua confiteantur, et dominicâ primâ vel secundâ, vel alio dictae prioris vel sequentis hebdomadae die sanctissimum Eucharistiae Sacramentum devote suscipiant. Qui autem in navigatione vel itinere fuerint, peractâ navigatione vel itinere confecto, haec omnia, ut superius dictum est, faciant et exequantur. Regularibus vero personis utriusque sexus in claustris perpetuo degentibus, necnon aliis quibuscumque tam saecularibus quam regula-

ribus, in carcere aut captivitate existentibus, aut aliquâ corporis infirmitate vel alio quocumque impedimento detentis, qui superius expressa vel eorum aliqua praestare nequiverint, presbyter confessarius, ut praemittitur, approbatus, quem elegerint, praedicta omnia et singula, vel eorum aliqua in alia pietatis opera commutare, vel in aliud, proximum tamen, tempus prorogare possit; qui etiam aliis christifidelibus in eisdem regnis, dominiis, regionibus et locis existentibus, in quibus praesentes nostrae litterae publicatae non fuerint, ea dumtaxat iniungere valeat, quae ipsi christifideles efficere poterunt.

§ 3. Quae omnia ut ipsi christifideles eo libentius praestare studeant, quo uberius spiritualibus muneribus et gratiis se refectos esse cognoverint; de omnipotentis Dei misericordiâ, ac beatorum Petri et Pauli, Apostolorum eius, auctoritate confisi, ex illâ ligandi ac solvendi potestate, quam Deus nobis licet indignis contulit, thesauros Ecclesiae copiose aperientes, universis et singulis christifidelibus utriusque sexus praedictis, qui praemissa modo et formâ superius expressis fecerint, et, ut supradictum est, Deum oraverint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, veniam et remissionem, sicut in anno Iubilaei visitantibus certas ecclesias extra et intra Urbem concedi consuevit, tenore praesentium, damus, concedimus et elargimur. Necnon eisdem christifidelibus utriusque sexus, tam laicis quam ecclesiasticis, saecularibus, vel etiam cuiusvis Ordinis et Congregationis seu Instituti regularibus, concedimus et indulgemus ut sibi eligere possint quemcumque presbyterum confessarium, tam saecularem, quam cuiusvis Ordinis vel Instituti regularem (ex approbatis tamen ab Ordinariis locorum) qui eos ab omnibus excommunicationis, suspensionis et

Iubilaei indulgentiae concessio.

interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis et censuris, a iure vel ab homine, quovis modo et causâ latis seu inflictis, necnon ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis, quantumvis gravibus et enormibus, etiam in casibus, tam locorum Ordinariis, quam nobis et Sedi Apostolicae, etiam in litteris die Coenae Domini legi consuetis, atque aliâs, etiam per quascumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones (quorum tenores praesentibus haberi volumus pro plene et sufficienter expressis, ac si ad verbum insererentur) quomodocumque reservatis, in foro tantum conscientiae hac vice solum absolvere, et insuper vota quaecumque (religionis et castitatis exceptis) in alia pia et salutaria opera commutare (iniunctâ tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus poenitentiam salutari, ac aliis eiusdem confessarii arbitrio iniungendis) possit et valeat.

Iussio illud publicandi.

§ 4. Quapropter tenore praesentium, mandamus, et in virtute sanctae obedientiae districte praecipimus omnibus et quibuscumque venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis et aliis ecclesiarum praelatis, et quibusvis Ordinariis locorum, ut, cum praesentium litterarum transumpta aut exempla acceperint, illa statim absque ullâ morâ, retardatione vel impedimento aut limitatione per suas ecclesias, civitates, oppida, terras, loca, dioeceses et provincias publicent et evulgent, ac publicari et evulgari faciant. Clerisque et populis sibi subiectis solemnes processiones et supplicationes indicant et celebrent. Quod si praemissa omnia et singula praestare neglexerint, vel ex quavis causâ et praetextu illa exequi praetermiserint, praeter peccatum transgressionis, in quod incurrunt, sciant nihilominus praesentes nostras litteras, cum ad christifidelium notitiam quovis modo,

ut supradictum est, pervenerint, ubique eandem vim ac robur habituras, ac eisdem christifidelibus perinde profuturas, ac si modo et formâ praemissis publicatae et evulgatae et solemnes processiones propterea indictae et celebratae fuissent. Per praesentes autem super aliquâ irregularitate, publicâ vel occultâ, notâ, defectu, incapacitate aut inhabilitate quoquo modo contractâ dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi, etiam in foro conscientiae, non intendimus; ac declaramus has ipsas praesentes quoad absolutionem in foro conscientiae et poenitentiali tantum, non autem in foro fori seu contentioso consequendam (neque etiam quoad dictum forum conscientiae¹, qui ab aliquo iudice excommunicati, suspensi vel interdicti, seu aliâs in sententiis et censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus celebrationis huiusmodi iubilaei satisfecerint, aut cum partibus concordaverint) ullo modo suffragari posse aut debere.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim quibus absolvendi facultas in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes vel dissimiles iubilaei, indulgentiarum aut facultatum huiusmodi concessionibus, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, necnon regulâ nostrâ de non concedendis indulgentiis ad instar, ac quoruncumque Ordinum et Congregationum sive institutorum regularium, iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem Ordinibus et Congregationibus atque Institutis

Clausula derogatoria.

¹ Haec subintellige itis (R. T.).

quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio aut expressio habenda vel quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac formam in illis traditam¹ penitus pro servata habentes, hac vice specialiter nominatim et expresse ad effectum praesentium derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 6. Volumus autem ut praesentium transumptis vel exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticae constitutae munitis, ubique locorum et gentium eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur his ipsis litteris, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicae MDCV quarto kalendas iulii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 28 iunii 1605, pontif. an. 1.

IV.

Privilegia abbreviatorum maioris praesidentiae litterarum apostolicarum².

Paulus episcopus
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta libenter intendit, ut personis, quae plus laboris et obsequii in eiusdem Pontificis et Apostolicae Sedis honorem ac

¹ Videretur legendum potius formam in illis traditam (n. T).

² Collegii Abbreviatorum institutionem, munus et privilegia, attende supra in Martini V

universalis Ecclesiae utilitatem iugiter perferre et impendere non desistunt, amplioribus etiam gratiis et honoribus ac dignitatum praerogativis decorentur.

§ 1. Quapropter dilectos filios litterarum apostolicarum maioris praesidentiae abbreviatores, qui in concessionibus gratiarum, quas pro tempore ab eiusdem Pontificis benignitate emanare contingit, interpretandis dilucidandisque egregias operas (quod nos etiam in minoribus constituti, dum abbreviatoris earundem litterarum munere fungeremur, plurimum annorum experimento cognovimus) sollicitis studiis navare noscuntur, ut, quo specialibus favoribus et gratiis se noverint prosequutos, eo alacriores ad similia et in dies maiora pro nostro et Sedis praedictae incremento perferenda reddantur, condignis honoribus confovere, benevolentiaeque nostrae perpetuum testimonium eis praebere volentes, eosdemque abbreviatores ac eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, necnon omnium et singulorum privilegiorum, exemptionum, indulgentiarum et gratiarum, tam abbreviatoribus quam utriusque signaturae Romani Pontificis referendariorum collegiis, quomodolibet concessorum tenores praesentibus pro expressis habentes;

§ 2. Motu proprio non ad ipsorum abbreviatorum vel alicuius eorum, aut alterius pro eis nobis desuper oblatae pe-

Const. IV In Apostolicae, tom. IV, pag. 679; Sixti IV Const. XIX Divina (in h. n. edit. XVII tom. V, pag. 251) ac Leonis X Const. XV Summi, ibidem pag. 631.

Causae motivae huius constitutionis.

Abbreviatores eo ipso, utriusque signaturae Papae referen-

darii deputantur, et peracto triennio abbreviatores esse desinant, referendarii tamen remanent.

titionis instantiam, sed de nostris meram liberalitate certaque scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine, eosdem abbreviatores (modernos videlicet ex nunc si nondum sint, futuros vero si ante eorum ad officium abbreviatoriae litterarum huiusmodi receptionem et admissionem non erunt in nostram et pro tempore existentis Romani Pontificis utraque signaturam referendarii) ex nunc, prout ex tunc, et e contra, cum primum ad officium abbreviatoriae huiusmodi recepti atque admissi fuerint, et quo ad signaturam iustitiae solitum in illius praefecti pro tempore existentis manibus (praevio examine iuxta formam constitutionis a felicis recordationis Sixto Papa V praedecessore nostro super reformatione referendariorum ultimo editae faciendo¹) iuramentum praestiterint, in utriusque signaturae huiusmodi referendarios quoad vixerint (etiamsi abbreviatores esse desierint, dummodo in officio abbreviatoriae huiusmodi saltem per triennium se exercuerint) apostolica auctoritate, tenore praesentium, creamus, constituimus et deputamus, ac dilectorum filiorum aliorum utriusque signaturae huiusmodi referendariorum numero et consortio favorabiliter aggregamus, ac pro veris, indubitatis et non fictis utriusque signaturae referendariis haberi et reputari volumus et mandamus;

Privilegia referendariorum eis communiantur.

§ 3. Ac eisdem abbreviatoribus, ut omnibus privilegiis, exemptionibus et immunitatibus, libertatibus, praerogativis, antelationibus, honoribus, favoribus, indulgentiis, facultatibus, concessionibus et gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus caeteri referendarii utriusque signaturae huiusmodi, de iure, statuto, consuetudine, seu aliis quomodolibet utuntur, potiuntur, fruuntur et gaudent, ac

¹ Const. praedicta Sixti V habetur in Bull. tom. VII h. n. edit., pag. 749; aliae de referendariis Const. ibi citantur in nota (n. T).

uti, potiri, frui et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, tam in iudicio quam extra, ubicumque locorum, absque alia prorsus differentia, non ad illorum instar, sed pariformiter et aequae principaliter, in omnibus et per omnia (perinde ac si illa ipsis abbreviatoribus, nunc et pro tempore existentibus, eorumque collegio et personis, specialiter et expresse per praesentes litteras concessa fuissent) uti, frui, potiri et gaudere;

§ 4. Quodque unus ex abbreviatoribus praedictis, qui in receptione et admissione huiusmodi antiquior fuerit, seu, eo absente vel impedito, alius ex eisdem abbreviatoribus ad id ab eorum collegio huiusmodi seu Cancellariae Apostolicae regente pro tempore deputandus, singulis nostris ac pro tempore existentis Romani Pontificis signaturis, nomine huiusmodi abbreviatorum, continuo intervenire et assistere possit et valeat, auctoritate et tenore praedictis, etiam perpetuo concedimus et indulgemus.

§ 5. Praeterea singulis abbreviatoribus praedictis, nunc et pro tempore existentibus, unam portionem panis ex Palatio Apostolico dictum habendam, percipiendam et consequendam, quae aequalis et prorsus conformis existat ei, quam dilecti filii causarum dicti Palatii auditores ex eodem Palatio habere et percipere consueverunt, similiter perpetuo assignamus et concedimus.

§ 6. Decernentes praesentes litteras semper validas ac efficaces esse et fore, neque eosdem abbreviatores, tam praesentes quam futuros, nec quemquam alium eorum nominibus ad illas in Camera Apostolica (iuxta constitutionem pie memoriae Pii Papae IV etiam praedecessoris nostri sub datum videlicet VIII kalendas augusti, pontificatus sui anno VI editam¹, qua inter alia cavetur, quod

¹ Const. Pii IV hic cit. non habetur in Bull. (n. T).

Unus ex abbreviatoribus locum semper habet in signatura Papae.

Portio panis singulis conceditur.

Praesentes non indigent sigillo.

quaecumque gratiae, eiusdem Camerae interesse quomodolibet concernente, in ipsâ Camera infra certum tunc expressum tempus praesentari, insinuari et registrari debeant, alioquin nullius roboris vel momenti existant) praesentandum, insinuandum et registrari faciendum minime teneri, nec ad id ullâ unquam ratione vel necessitate cogi posse, neque propterea easdem praesentes viribus carere, sed abbreviatoribus praedictis eorumque singulis in omnibus et per omnia (perinde ac si iuxta constitutionem Pii praedecessoris huiusmodi praesentatae, insinuatae et registratae, omniaque alia ad id necessaria plene adimpleta fuissent) suffragari;

Clauulae. § 7. Sicque per nostros S. R. E. vicecancellarium et camerarium, necnon utriusque signaturae huiusmodi, ac etiam nostrae et pro tempore existentis Romani Pontificis domus praefectos, dictaeque Camerae thesaurarium, clericos, praesidentes, commissarium generalem, dilectos filios, aliosque ministros, pro tempore existentes, necnon quoscumque iudices, commissarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii et generalem Camerae huiusmodi auditores, necnon eiusdem Romanae Ecclesiae cardinales (sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere: irritum quoque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Exequutorum designatio. § 8. Mandantes in virtute sanctae obedientiae camerario, thesaurario, clericis, praesidentibus et commissario praedictis, eorumque singulis, quatenus easdem praesentes, si desuper requisiti fuerint, in dictâ Camera admittant, et in illius libris describi et registrari, ac debitae exequutioni demandari, patentesque litteras et scripturas ac mandata opportuna desu-

per expedi¹; non permittentes ipsos vel eorum quempiam desuper per quoscumque contra eorundem praesentium tenorem quomodolibet indebite molestari, impediri aut inquietari: necnon tam illis, quam vice-cancellario, camerario, praefectis et auditoribus praedictis², ut ipsi per se, vel alium, seu alios, eisdem abbreviatoribus in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant praesentes litteras huiusmodi, ac in eis contenta quaecumque, ab omnibus et singulis, ad quos spectat ac pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ipsosque abbreviatores illis omnibus et singulis eorumque usu et commodo pacifice frui et gaudere: contradictores et rebelles quoslibet per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, auctoritate nostrâ praedictâ, appellatione postpositâ, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, easdem sententias, censuras et poenas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato ad hoc, si opus fuerit, brachii saecularis auxilio.

§ 9. Non obstantibus praemissis, ac Pii et Sixti praedecessorum huiusmodi, necnon, quatenus opus sit, de rebus Ecclesiae non alienandis aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Camerae Urbis et Palatii praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, usibus, decretis et reformationibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis eorumque officialibus et ministris, caeterisque personis, ius et interesse in praemissis, vel circa ea, aut eorum aliqua, nunc et pro tempore quomodolibet habentibus et praetendentibus, per praedictos et quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos,

¹ Forsan supplendum *faciant* (R. T.).

² Subintellige *mandantes* (R. T.).

Derogatio
contrarijrum.

Sedemque et Camerae praedictas, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam vim contractus rite et legitime stipulati habentibus seu inducentibus, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, et aliâs quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et formâ in illis traditâ et observatâ, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum. § 10. Volumus autem quod earumdem praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo praedicti vicecancellarii seu regentis, aut alterius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae, vel Romane Curiae praelati munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio quam extra, ubique adhibeatur, quae ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

**Sanctio poe-
nalis.** § 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, etc. Siquis autem hoc attentare, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCV, kalendis iulii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 1 iulii 1605, an. pontif. I.

V.

Indulta et privilegia pro conclavistis postremorum conclavium, in quorum primo Leo XI et in secundo Paulus V electi fuere¹.

**Paulus Episcopus
servus servorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.**

Romanum decet Pontificem, ut erga personas de se ac Sede Apostolicâ benemeritas se munificum exhibeat et liberalem, easque ad altiores honorum gradus evehat et attollat, quas amplioribus obsequiis et meritis decoratas agnoscit.

§ 1. Hinc est quod nos volentes dilectos filios infrascriptos conclavistas, qui in conclavi, in quo divinâ favente clementiâ ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus, nobis et fratribus nostris S. R. E. cardinalibus uti familiares commensales inserviando interfuerunt, eosque qui laborum et incommodorum participes fuerunt, amplioribus etiam honorum praerogativis pro cuiusque merito condecorare;

§ 2. Ipsosque conclavistas et eorum singulos ab omnibus et singulis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, etiam si in illis per annum continuum insorduerint,

¹ Similes gratias quisque Pontifex elargiri solet, sed hanc dumtaxat et aliam Clementis VIII Constit. XLIII *Aequitati* (in h. n. edit. XLV tom. IX, pag. 637) ponendas duxit Cherubinus.

Exordium.

Causa huius
concessionis et
donationis.

Donatio scu-
torum aut de-
cem nullum.

ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio, non ad ipsorum conclavistarum vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostrâ merâ liberalitate, deque apostolicae potestatis plenitudine eisdem conclavistis tot loca Montium nunc vacantia seu vacatura usque ad summam decem millium scutorum auri in auro per tres ex praedictis cardinalibus, singulos in quolibet ordine antiquiores, inter ipsos conclavistas, et per capita singulorum conclavistarum, non autem singulas cellulas, aequis portionibus distribuenda, gratiose et irrevocabiliter, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium donamus.

Concessio privilegiorum nobilitatis, civitatis, familiaritatis, etc.

§ 3. Ipsosque conclavistas in veros, indubitatos et non fictos familiares, continuos commensales nostros, ac eos, qui ex illis clerici existunt, seu militiae clericali adscribi desiderant, quosque tres huiusmodi cardinales gradu, nobilitate et aliis meritis dignos tali dignitate iudicaverint, in nostros et Apostolicae Sedis notarios, sine tamen praeiudicio dilectorum filiorum notariorum de numero participantium, recipimus, ac tam illos quam alios conclavistas singulos, qui singillatim ab eisdem tribus cardinalibus digni tali honore approbati fuerint, sacri Palatii et aulae Lateranensis comites et milites, ac tam illos quam omnes et quoscumque alios conclavistas indistincte, qui nobiles non sunt, nobiles, quique Urbis vel alicuius alterius ex civitatibus, temporali dominio et dictae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis, cives esse voluerint, singulos in eâ ipsâ civitate, quam sigillatim quisque eorum elegerit, et ad quam ab eisdem cardinalibus se admitti petierit, veros cives ad instar, et nullâ prorsus differentiâ inter eos et singulos alios veros originarios et antiquis-

simos etiam nobiles et participantes cives ipsius urbis vel civitatis (ita ut ipsum ius civitatis ad quoscumque illorum haeredes eodem modo transeat) creamus, constituimus et assignamus, ac nobilitatis et civitatis titulo, honore et insignibus decoramus, aliorumque familiarum, continuorum commensalium nobis actu in Palatio nostro Apostolico servientium, et in illius tinello comedentium et bibentium, ac nostrorum et Sedis praefatae notariorum, Palatiique et Aulae praedictorum comitum, militum et nobilium, ac civium huiusmodi originariorum numero et consortio favorabiliter aggregamus, ac pro veris, indubitatis, ac non fictis familiaribus, continuis commensalibus, ac notariis nostris, comitibusque, militibus, nobilibusque, ac civibus deinceps haberi et reputari volumus ac mandamus. Eisque, ut in quibuscumque impetrationibus, concessionibus et litteris, tam gratiam quam iustitiam concernentibus, se familiares, continuos commensales nostros, et comites, milites, nobiles, ac cives etiam originarios nominare, nec propterea impetrationes, concessionem et litterae ipsae subreptionis vitio subiaceant, sed validae et efficaces existant; necnon ex nunc deinceps in perpetuum omnibus et quibuscumque, ac prorsus similibus antelationibus, antelationum praerogativis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, decretis, declarationibus, derogationibus, mandatis, suspensionibus, favoribus, gratiis, privilegiis, indultis ac iuribus, quibus alii nostri familiares tempore dictae assumptionis nostrae ad summum apostolatus apicem, ac quibus alii eiusdem Sedis notarii, etiam de numero participantium existentes, etiam si habitum et rocchettum notariorum ipsius Sedis non deferant, Palatiique et Aulae praedictorum comites et milites, et nobiles, necnon

etiam originarii et antiquissimi cives eiusdem urbis vel civitatis, quam, ut praefertur, elegerint, quicumque ex utroque parente vere nobili et cive originario et antiquissimo procreati, de iure, statuto consuetudine vel aliâs ex aliquo speciali privilegio, seu aliâs quomodolibet, etiam quoad assequutionem quorumcumque beneficiorum etiam ecclesiasticorum, etiam per quascumque litteras seu constitutiones apostolicas pro tempore editas, utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ubique locorum, in iudicio et extra, sine tamen eorumdem notariorum de numero participantium praeiudicio, uti, frui, potiri, et gaudere libere et licite valeant, realiter et integre in omnibus et per omnia, etiamsi in urbe et civitate huiusmodi non habitaverint, perinde ac si de vere nobili genere ex utroque parente nobili originario et antiquissimo cive procreati forent, et huiusmodi praerogativae, privilegia, exemptiones, gratiae, favores, concessionem, indulta et iura, quae pro aliis nobilibus et civibus originariis emanarunt, et quae ratione nobilitatis et civitatis naturalis et originariae aliis competunt, pro eisdem conclavistis in specie emanassent seu emanarent, et eis naturaliter de iure, statuto, consuetudine, fundatione vel aliâs competere, auctoritate et tenore similibus indulgemus.

Remissio fructuum male perceptorum ob non recitationem horarum canonicarum.

§ 4. Ipsiisque conclavistis singulis quoscumque fructus, redditus et proventus ecclesiasticos, ac tam occasione pensionum annuarum ipsis vel eorum alicui reservatarum ratione omissionis recitationis horarum canonicarum indebite perceptos, cuiuscumque quantitatis fuerint, gratiose remittimus et condonamus; ac cum eis super inhabilitate per eos propterea quomodolibet contractâ, vel etiam ex eo quod censuris huiusmodi ligati

missas et alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebraverint, aut aliâs divinis se immiscuerint, ut illâ et aliis praemissis non obstantibus ad omnes, etiam sacros et praesbyteratus Ordines aliâs rite promoveri, et in illis ac in susceptis per eos aliâs rite Ordinibus, etiam in altaris ministerio, ministrare etiam libere et licite valeant, dispensamus.

§ 5. Necnon eosdem conclavistas, si qui eorum defectum natalium ex quocumque damnato et illicito coitu, etiam si ex nobilissimis parentibus et vilibus foeminis forsitan procreati sint, etiam si legitimi aliâs existant, legitimamus, omnemque ab illis geniturae huiusmodi maculam sive notam abstergimus et abolemus, ac natalibus restituimus. Necnon cum eorum singulis, ut in quibuscumque bonis paternis et maternis, et aliorum consanguineorum, seu cognatorum vel aliorum quorumcumque, sine tamen praeiudicio venientium ab intestato vel ex fideicommissis seu aliâs de iure validâ dispositione, succedere, et illa donationis vel alio quovis titulo consequi et habere, ac ad aequales portiones cum legitimis succedere, et ad omnia iura, legitimas successiones, ex testamento vel ab intestato, haereditates, legata, libertates restituendo et reintegrando realiter et cum effectu, necnon ad dignitates, honores et quaecumque alia officia saecularia, publica vel privata, etiam assumi, illaque gerere et exercere in omnibus et per omnia, ac si de legitimo matrimonio procreati forent, ac eodem defectu non obstante, si aliud canonicum impedimentum eis non obsistat, ut clericali carattere, qui illo nondum insigniti sunt, insigniri, ac ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines, si nondum ad illos promoti sunt, promoveri, ac postmodum caractere et ordinibus huiusmodi

Legitimatio conclavistarum et habitatio ad successiones honores et dignitates.

1 Haec subintellige contraerint (R. T.).

illorumque privilegiis uti, ac in eisdem ordinibus, etiam in altaris ministerio, ministrare, necnon quaecumque et qualiacumque, cum curâ et sine curâ, beneficia ecclesiastica, etiamsi personatus, administrationes et officia, etiam curata et electiva, in cathedralibus et metropolitanis vel collegiatis ecclesiis (seu parochiales ecclesiae, vel earum perpetuae vicariae, ac canonicatus et praebendae, necnon dignitates, non tamen principales, in collegiatis ecclesiis huiusmodi fuerint), si sibi aliâs canonice conferantur, aut ipsi eligantur, praesententur, vel aliâs assumantur ad illa, et instituantur in eisdem, recipere et retinere libere et licite valeant.

Applicatio quorundam beneficiorum Sede vacante vacatorum praedictis conclavistis.

§ 6. Necnon omnia et quaecumque beneficia ecclesiastica, cum curâ et sine curâ, saecularia et quorumvis Ordinum regularia, in quibusvis civitatibus, diocesis et locis quorumcumque regnorum, provinciarum et dominiorum ac insularum, et aliâs ubilibet consistentia, et ad quorumcumque collatorum saecularium et quorumvis Ordinum regularium collationem, provisionem, electionem, praesentationem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentia, etiamsi saecularia, canonicatus et praebendae, dignitates, etiam maiores, personatus, administrationes et officia, etiam curata et electiva, in cathedralibus, etiam metropolitanis, parochialibus vel aliis ecclesiis, ac praestimonia seu praestimoniales portiones, et perpetua ac simplicia, etiam servitoria, beneficia ecclesiastica, non tamen parochiales ecclesiae, vel earum perpetuae vicariae (ita tamen ut si super illarum fructibus, redditibus et proventibus pensiones aliquae imponantur, in favorem conclavistarum, et non aliorum reservari debeant); regularia vero, prioratus, praepositurae, praepositatus, praeceptoriae, dignitates, non tamen conventuales, personatus, administrationes vel officia, non

tamen claustralia, ac curata et electiva, aut loca, et canonicales portiones in ecclesiis cathedralibus, etiam metropolitanis vel aliis, aut monasteriis, seu aliis locis regularibus, aut alia beneficia fuerint, quae vacante Sede praedictâ vacabant, et usque ad diem assumptionis nostrae ad pontificatum vacaverunt, etiamsi dispositioni apostolicae specialiter, vel etiam ratione mensium, in quibus vacaverint, aut vacationis illorum apud Sedem praedictam, aut familiaritatis nostrae, seu praedecessorum nostrorum, aut quorumvis S. R. E. cardinalium defunctorum, aut etiam ad Ecclesiae militantis regiminis assumptionem¹, etiamsi ex personis Sedis praedictae notariorum, collectorum, vel aliorum officialium, aut etiam dictorum cardinalium, seu aliâs ex quacumque reservatione, etiam de necessitate et dispositive exprimentâ, generaliter reservata et affecta existant, et eidem dispositioni apostolicae non reservata nec affecta, annum tamen valorem ducatorum ducatorum auri de Camera non excedentia, et de quibus ordinarii collatores, tempore assumptionis nostrae huiusmodi, nullo modo vel nulliter et de facto disposuerunt, inter ipsos conclavistas aliasve personas, ab eisdem conclavistis seu per illos deputatis nominandas, et non aliâs distribuenda, iuxta providam distributionem et divisionem per deputatos a conclavistis huiusmodi faciendam, eâ ratione habitâ, ut beneficia ipsa idoneis conclavistis conferantur, si habiles reperiantur, qui tunc in omnibus beneficiis huiusmodi quibuscumque aliis non conclavistis praeferantur; quod si conclavistae idonei ad eadem beneficia obtinenda defuerint, seu illa acceptare noluerint, tunc pensiones annuae super fructibus, redditibus et proventibus, ac etiam distributionibus quotidianis, aliis-

¹ Forsan legend. *regimen assumptionis* (R. T.).

que rebus et iuribus, et etiam incertis beneficiorum huiusmodi, quae eas supportare poterunt, conclavistis omnino reserventur, auctoritate et tenore similibus praecipimus et mandamus.

Annulatio collationum factarum aliis quam conclavistis, etc.

§ 7. Decernentes quascumque provisiones, collationes, commendas, uniones, annexiones et incorporaciones, aliasque dispositiones de ipsis beneficiis, ut praefertur, vel aliâs vacantibus, aut pensiones super fructibus beneficiorum huiusmodi, seu fructuum, reddituum et proventuum ipsorum, vel illorum partis reservationes per quoscumque, quavis auctoritate, aut etiam per nos et Sedem eandem, etiam motu simili, et certâ scientiâ nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac consistorialiter, in aliorum, quam eorundem conclavistarum vel personarum ab eisdem conclavistis nominandarum coniunctim factas et faciendas, nullas et invalidas, nulliusque roboris et momenti, ac praeter et contra mentem nostram concessas fuisse et esse, nec alicui seu aliquibus, etiamsi cardinales fuerint, de dictis beneficiis vacantibus per nos sub praesenti gratiâ comprehensis in praedictum dictorum conclavistarum, quavis etiam apostolicâ vel ordinariâ, aut quacumque aliâ auctoritate provideri, vel aliâs quomodolibet disponi de illis potuisse neque posse; nec collationes, provisiones, commendas aut alias dispositiones, de illis aliter factas, cuiquam nullatenus suffragari debuisse, neque debere; nullumque de illis (etiamsi dispositioni apostolicae affecta aut reservata antea non essent, dummodo de illis per collatores praedictos tempore dictae assumptionis nostrae legitime provisum non fuerit) post id temporis quovis praetextu disponere potuisse neque posse, ac de illis provisus ius² in illis vel ad illa quaesitum.

(1) Prep. *de adiungendum duximus* (R. T.).

(2) Subintellige *nullam* (R. T.).

et sic per praesentes ablatum non fuisse nec esse, neque regulae nostrae de non tollendo iure quaesito locum fuisse dici aut censi posse.

§ 8. Quodque omnes et quaecumque gratiae provisiones, commendae et quaevis aliae litterae apostolicae, ac etiam in formâ Brevis, pro illis expediendis¹, gratis ubique expediantur, tam de capiendâ possessione nomine Camerae Apostolicae, quam in favorem litterarum apostolicarum, ubi illis super provisionibus quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum dari poterunt, prout nostris familiaribus, continuis commensalibus, etiam gratis dentur et concedantur, ac dari et concedi omnino debeant, etiam praecipimus et mandamus.

Expeditis litterarum apostolicarum pro eisdem conclavistis gratis fiant.

§ 9. Necnon conclavistis et eorum singulis, ut quicumque loci Ordinarii vel canonici metropolitanarum seu aliarum ecclesiarum, aut personae quaecumque ecclesiasticae, tam in Romanâ Curia quam extra eam, ad id per eos et eorum singulos eligendi seu eligendae, quascumque pensiones annuas, eis et eorum singulis, super quibuscumque fructibus, redditibus et proventibus quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum curâ et sine curâ, saecularium et quorumvis Ordinum regularium, seu fructus, redditus et proventus huiusmodi beneficiorum reservatos, usque ad summam centum ducatorum similium, in toto vel in parte, ac etiam in mortis articulo, cassare et extinguere, ac, postquam cassatae fuerint, alias similes pensiones annuas, seu fructus, redditus et proventus huiusmodi usque ad summam praedictam uni vel pluribus aliis personis ecclesiasticis, per eosdem conclavistas et eorum singulos nominandis (etiam quaecumque, quocumque et qualiacumque beneficia ec-

Indultum conclavistarum circa pensiones, etc.

(1) Sic legunt edit. tum Cherub. tum Mainz. at videretur legendum *expediendae* (R. T.).

clesiastica obtinentibus et expectantibus), similiter eis quoad vixerint, vel eorum procuratoribus legitimis, eisdem modo et formâ, quibus eisdem conclavistis reservati fuerint, etiam absque beneficia ipsa obtinentium consensu, integre persolvendas, aut per eos propriâ auctoritate percipiendos, exigendos et levandos, reservare, constituere, concedere et assignare valeant, etiam concedimus et indulgemus. Decernentes ipsas translationes et novas reservationes, constitutiones et assignationes pensionum seu fructuum, reddituum et proventuum huiusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, ipsosque beneficia, super quorum fructibus, redditibus et proventibus reservatae fuerint, obtinentes ad illas persolvendas efficaciter obligatos fore. Necnon cum eisdem conclavistis, quod ratione quarumcumque pensionum, eis et eorum cuilibet super quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, ut praefertur, vel aliâs quomodolibet qualificatis (non tamen ultra summam ducentorum ducatorum partium pro quolibet) nunc et pro tempore reservatarum et reservandarum, habitum et tonsuram clericales gestare et in illis (dummodo aliâs ipsi habitum decentem et honestum deserant) incedere minime debeant, nec ad id a quoquam desuper cogi seu compelli, minusque aliquas sententias, censuras et etiam privationis seu cessationis ipsarum pensionum poenas occasione praemissorum incurrere possint, sed easdem pensiones ad praedictam summam ducentorum ducatorum ascendentes et reservatas, ut praefertur, etiamsi matrimonium contraxerint cum unicâ tamen et virgine, retinere.

Et immunitatem a spoliis:

§ 10. Postremo, quod bona quaecumque ad dictos conclavistas et eorum quemlibet spectantia, et per eos, etiam ratione quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum per eos aliâs obtentorum et obte-

nendorum, aut aliâs quomodolibet et quovis quaesito colore vel ingenio seu eorum industriâ licite tamen, acquisita et acquirenda, et in Urbe eiusque districtu ac ubique existentia, spoliis minime subiaceant, sed conclavistae praedicti, etiamsi religioni alicuius militiae, etiam sancti Ioannis Hierosolymitani, adscripti fuerint, de illis in favorem quarumcumque personarum, etiamsi curiales esse desierint, et, in quocumque loco quantumvis remoto eos decedere contigerit, testari et aliâs disponere, iisque ab intestato decedentibus legitime eorum haeredes quicumque succedere libere et licite valeant, simili modo concedimus et indulgemus.

§ 11. Praecipientes ac mandantes dilectis filiis nunc et pro tempore existentibus S. R. E. camerario, et thesaurario, praesidentibus, clericis Camerae nostrae Apostolicae, et quibusvis aliis spoliatorum huiusmodi collectoribus et subcollectoribus, nec non militiarum praedictarum officialibus aut procuratoribus, ne in huiusmodi bona manus apponant, neque haeredes praedictorum conclavistarum desuper molestare audeant seu praesumant, ac etiam decernentes donationes etiam per viam testamenti et codicillorum per ipsos conclavistas de eorum bonis huiusmodi factas semper et perpetuo validas et efficaces existere.

§ 12. Nec eosdem conclavistas eorumve aliquem ad praesentes litteras in dictâ Camerâ insinuandum aut admitti et registrari petendum teneri, nec illas, etiamsi intra tempus legitimum insinuatæ, admissæ, seu registratæ non fuerint, propterea minus validas censi, sed suos plenarios effectus sortiri debere.

§ 13. Ac easdem praesentes et in eis contenta quaecumque sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus,

(1) Vox factas adiungenda visa fuit (R. T.).

Exequutorum deputatio.

Registratio in Camera remittitur.

Clausula reservativa.

nibus, modificationibus, decretis et constitutionibus apostolicis, gratiarum revocatoriis, vel quae eas limitarent vel moderarent, quae a nobis et dictâ Sede pro tempore, et ex quibusvis causis etiam urgentissimis, etiam in favorem fidei et divini cultus augmentum, etiam consistorialiter, vel aliâs quavis auctoritate hactenus vel imposterum emanaverint, minime comprehensas esse, sed quoties illae emanabunt, toties easdem praesentes in pristinum statum repositas et reintegratas esse et censi;

Clausula sublatâ.

§ 14. Sicque per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes (sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate) in quavis causâ et instantiâ iudicari et definiri debere: irritum quoque et inane quidquid secus super his, etc., ignoranter, contigerit attentari.

Iussio, quod officiales gratis expediant.

§ 15. Et insuper dilectis filiis rescribentario et computatori litterarum apostolicarum, et aliis ad quos spectat, in virtute sanctae obedientiae, et sub poenâ indignationis nostrae, motu simili mandamus ut litteras praedictas super praemissis omnibus et singulis, tam coniunctim quam divisim, ac pro singulis, quibus concessa fuerunt, ac seorsim et separatim, cum omnibus et quibuscumque derogationibus, decretis et clausulis in eis contentis, gratis de mandato nostro ubique in omnibus etiam abbreviatorum, sollicitatorum, secretariorum, plumbique et registri officiis absque aliqua pecuniarum exactione, etiam per viam compositionis faciendâ, omni contradictione et dilatione cessantibus, signent expediantque et expediri faciant.

Clausula derogatoria.

§ 16. Non obstantibus praemissis, ac de certo eorumdem notariorum numero, etiamsi ad illum nondum sit deventum, cui per hoc aliâs non intendimus derogare, ac unâ de insordescensibus, et al-

terâ nostris de praestando consensu in pensionibus, nec non felicitis recordationis Pii Papae IV, praedecessoris nostri, de similibus vel dissimilibus gratis in Camerâ Apostolicâ infra tres menses praesentandis et registrandis, necnon recordandae memoriae Pii Papae V, praedecessoris nostri, contra illegitimos, necnon Pictavensis concilii, et aliis apostolicis, ac etiam in universalibus provincialibusque conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, necnon ecclesiarum, monasteriorum, Ordinum etiam sancti Ioannis Hierosolymitani, ac etiam Urbis Romae et aliarum civitatum, oppidorum et terrarum, necnon Camerae praedictae, et quarumvis universitatum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, naturis, decretis, et etiam novis reformationibus, necnon etiam legibus tam pontificiis, quam imperialibus, regiis et ducalibus, etiam sacris canonibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis superioribus, et personis, ac locis quibuscumque in genere vel in specie sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis, etiam vim contractus et statuti perpetui continentibus, ac etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, et aliâs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, illis praesertim, quibus inter alia caveri dicitur expresse, quod beneficia Urbis non nisi personis sub certis modo et formâ inibi qualificatis et oriundis ex certis locis ac trium Ordinum et militiarum expresse professis conferri et commendari possint, disponentibus. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus,

specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus, communiter aut divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, etc. mentionem.

Indultorum concessio pro conclavistis penultimi conclavia.

§ 17. Volumus autem quod conclavistae, qui in conclavi, in quo piae memoriae Leo Papa XI, similiter praedecessor noster, ad summi apostolatus apicem assumptus fuit, in praesenti gratia (non tamen quoad provisionem beneficiorum et distributionem decem millium scutorum huiusmodi) comprehendantur, perinde ac si illis haec omnia concessa fuissent, prout illis omnibus et singulis pariformiter ac principaliter concedimus et impertimur.

Transumptorum fides.

§ 18. Volumus etiam quod praesentium transumptis, etiam impressis, et sigillo ac manu alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis et subscriptis, eadem fides tam in iudicio quam extra adhibeatur, quae ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nomina conclavistarum.

Nomina autem conclavistarum, qui in utroque conclavi huiusmodi interfuerunt, sunt haec, videlicet:

Venerabilis frater noster Angelus episcopus Tagastensis sacrista, necnon dilecti filii Paulus Alaleo, Guido Ascanius praevostus, Ioannes Paulus Mucantius magi-

stri caeremoniarum; Mutius Riccerius clericus Camerinensis secretarius collegii; Robertus Ubaldinus clericus Florentinus, Petrus Iacobus Cima clericus Auximanae dioecesis ipsius Leonis praedecessoris dum cardinalatus honore fungebatur; Petrus Pavonius clericus Ariminensis, Marcus Antonius Tanus clericus Ferentinus nostri etiam dum cardinalatus honore fungebamur; Annibal Minalis clericus Ianuensis frater Hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, Franciscus Vicedominus clericus Comensis, Alexander Coraldinus Fulginatensis, Ptolomei Ostiensis Comensis; Iulius Caesar Cantavena clericus Astensis, Raynaldus Magnanus clericus Sarsinatensis, Dominici Portuensis Pinelli; Scipio Cobellutius clericus Viterbiensis, Alexander Benreceptus presbyter Mantuanus, Hieronymi Albanensis Asculani, Petrus Pocchier, Ludovicus etiam Pocchier, Paulus Castellus clerici Tholosani, Francisci Sabinensis de Gioiosa; Octavius Mancinus clericus Romanus, Ioannes Baptista Rezzanus presbyter Veronensis, Augustini Valerii Praenestini de Verona; Iulius Bellus clericus Iustinopolitanus, Franciscus Mansius clericus Amerinensis dioecesis, Marcus Antonius Carretus presbyter Albinganensis dioecesis, Antonii Mariae Tusculani, venerabilium fratrum nostrorum episcoporum galli; Horatius Sylvestrius presbyter Verulanus, Hector Octonus clericus Camerinensis dioecesis, Antonii sanctae Mariae Transtiberim Saulii; Marcus Antonius de Magistris clericus sancti Severini, Iacobus Dunus clericus Novariensis miles militiae sancti Lazari, Evangelistae sancti Laurentii in Lucina de Cusentia; Lelius Carluccius clericus Civitatis Ducalis, Felix Persicus clericus Spoletanus, Martinus Fabrius clericus Gebennensis, Mariani Perbenedicti Ss. Marcellini et Petri de Camerino; Aurelius Adrianus clericus Mon-

tis Alti, Honoratus Laversanus presbyter Fundanus, Constantinus Naimolus presbyter Campaniensis, Gregorii sancti Augustini de Montelparo; Torquatus Loscus clericus Vicentinus, Ioannes Baptista Cusinus clericus Mutinensis, Pauli Ceciliae Sfondrati; Nereus Dragomannus clericus Aretinae dioecesis, Franciscus Bovarellus clericus Eugubinus, Benedicti sancti Priscae Iustiniani; Pyrrhus Nutus clericus Eugubinus, Antinorus Ubaldinus laicus Pisaurensis, Francisci Mariae sanctae Mariae de Aracaeli a Monte; Octavius Garimbertus clericus romanus, Geminianus de Madonna clericus Sarzanensis dioecesis, Octavii sancti Alexii Paravicini; Romulus Cerrinus clericus Romanus, Ioannes Franciscus Confalonierius clericus Recanatensis, Octavii sanctae Praxediis de Aquaviva; Augustus Barbolus presbyter Cremonensis, Gaspar Ghirellus, Bartholomeus Belluccius clericus Mutinensis, Flaminii sanctae Mariae de Pace Plati; Ioannes Baptista Cantonus laicus Mediolanensis, Ioannes Antonius Aliprandius clericus Mediolanensis, Hieronymus Ponzonus laicus Mediolanensis, Federici sanctae Mariae Angelorum Borromaei; Alexander Scappius clericus Bononiensis, Hieronymus Roncallius clericus Bononiensis, Antonii Sanctorum Quatuor Coronatorum Fachinetti; Laurentius Bernardinus presbyter Lucensis, Bernardinus de Lupis de Sancto Edicto presbyter nullius dioecesis, Alexander de Magistris clericus Terracinenensis dioecesis, Sebastianus Fotius clericus Interamnensis, Petri Sanctorum Ioannis et Pauli Aldobrandini; Franciscus Leonellus clericus Forosempronensis, Dominicus Roncius laicus Sutrinus dioecesis, Cynthii sancti Petri ad Vincula sancti Georgii; Lucas Antonius Eustachius clericus Troianus, Nicolaus Maurus presbyter Ripanus, Septimius Angleria clericus Cremonensis, Petrus

Riccus presbyter Romanus, Alexander Ricciardus laicus Politianensis physicus, Francisci Mariae sanctae Mariae supra Minervam Taurusii; Franciscus Cavalcantes laicus Florentinus, Bartholomeus Dominus clericus Romanus, Octavii sanctae Sabinae Bandini; Nicolaus de Escalle clericus Tullensis, Iacobus de Foraia, Annae sanctae Susannae de Giury; Reginaldus Cruolenus clericus Clusinae dioecesis, Iosephus Chechius clericus Interamnensis, Clemens Ossattus Persa laicus, Caesaris Sanctorum Nerei et Achillei Baronii; Contes Ciaia clericus Senensis, Secundus Odinus Clericus Astensis, Laurentii sancti Laurentii in Pane et Perna Blanchetti; Christophorus de Trivino clericus Abulensis, Ioannes de Almaraz clericus Placentinus, Ferdinandus de Ribera clericus Cauriensis dioecesis, Francisci sanctae Crucis in Hierusalem Avilae; Emilius Florius clericus Valvensis, Sulmonensis dioecesis, Dominicus Carmistalius presbyter Reatynus, Bernardinus Zampa clericus Camerinensis dioecesis, Francisci sanctae Mariae de Populo Manticae; Nicolaus Sporonus presbyter Vintimiliensis, Urbanus Ceulus Pisanus, Bernardus Bassus clericus nullius dioecesis, Pompei sanctae Balbinae Arrigonii; Alphonsus Sfondratus clericus Cremonensis, Ludovicus Rondinallus clericus Imolensis, Bonifacii sancti Hieronymi Illyricorum Bevilacqua; Hieronymus Bassus presbyter Imolensis, Pompeius Andreoccius clericus Aretinae dioecesis, Alphonsi sancti Sixti Vicecomitis; Angelus Miraldus clericus Nucerinensis dioecesis, Iosephus Geggus clericus Spoletanae dioecesis, Ioannes Genius Lotharingus laicus, Dominici sancti Honufrui Tusci; Iacobus Oliverius clericus Romanus miles militiae Iesu Christi, Hyppolitus Blancus Ferrariensis sancti Francisci sancti Silvestri Dietrichsteinensis; Iosephus Vignanesius clericus Poli-

lianensis, Petrus Guidottus presbyter Pientinensis, Ludovicus Arregatus clericus Politianensis; Roberti sanctae Mariae in via Bellarminii; Iacobus Moiard presbyter Cainotensis dioecesis, Matthaeus de Puis clericus Parisiensis, Francisci sanctorum duodecim Apostolorum de Sourdis; Ludovicus Beccacellus Clericus Bononiensis, Ioannes Thomas Malpicus clericus Senogalliensis, Natalis Morbiolus laicus Bononiensis, Seraphini sancti Salvatoris in Lauro Olivarii; Hieronymus Mezzamicus presbyter Imolensis, Emilius Sperellus laicus Assisiensis, Dominici sancti Pancratii Gymnasii; Severus Durinotius clericus Senensis, Hieronymus Musitanus clericus Iustinopolitanus, Ioannes Mengotius clericus Foroliviensis, Marcus Antonius Mozzarellus clericus Mutinensis, Philippi sancti Bartholomaei in Insula Spinelli; Rodericus Bonal de Paz clericus Salamantinus, Iosephus Perez clericus Tirasonensis, Antonii sancti Matthaei in Merulana Zappatae, Balduinus Massa Romanus, Iacobus Honoratus laicus Anconitanus; Caroli sancti Clementis de Comitibus; Camillus Sinibaldus clericus Auximanus, Iacobus Francischinus de Bertinoro laicus Veronensis, Benedictus Averinus laicus Volaterranensis physicus, Caroli sancti Thomae in Parione Madrutii; Ioannes de Saletta presbyter Lascurensis, Claudius Calamart clericus Parisiensis, Iacobi sancti Agnetis de Peron; Livius Sala Spoletanus miles dicti Hospitalis, Augustinus Iofosius clericus sancti Severini, Ioannes Fideretus laicus Sarzanensis, Innocentii sancti Marcelli de Bubalis; Iacobus Benedictus presbyter Nicosiensis, Iosephus Pettorellus Utinensis, Franciscus Gambertus laicus Florentinus, Ioannis sancti Marci Delfini; Urbanus Paleonus clericus Reatinensis dioecesis, Gaspar Tantus clericus Firmanus, Iacobi sancti Stephani in Monte Cellio Sannesii; Laurentius Nicolosius

presbyter Lucensis, Iacobus Broccardus laicus Niciensis, Herminii sanctae Mariae Transpontinae de Valentibus; Polidorus de Polidoris Urbevetanus miles dicti hospitalis, Ioannes Nicolaus Ferronus clericus Beneventanus, Hieronymi sancti Blasii de annulo Pamphili; Ioannes Baptista Vulpius presbyter Papiensis; Ioannes Nicolaus Righettus presbyter Senogalliensis, Ferdinandi sancti Eusebii Tabernae; Ioannes Baptista Ubertus presbyter Civitatis Castelli, Ascanius Felix a sancto Angelo in Vado, Anselmi sancti Petri in Monte Aureo titulum presbyterorum Menopolitanorum nuncupatorum; Tullius Cicero clericus Comensis, Cambius Artusinus clericus Foroliviensis, Francisci sanctae Mariae in via lata Sfortiae; Rogerius Tritonius presbyter Utinensis, Plinius Bonioannes laicus Firmanae dioecesis, Alexandri sancti Laurentii in Damaso de Montalto; Alphonsus Carandinus clericus Mutinensis miles militiae Iesu Christi, Nicolaus Bonarellus clericus Anconitanus, Ioannes de Royas clericus Toletanae Odoardi sancti Eustachii Farnesii; Ioannes Prosper Turritanus laicus Alatrinus, Crispoltus Matteius clericus Assisiensis dioecesis, Bartholomaei sanctae Mariae in Porticu Cesii; Petrus Franciscus Bonioannes presbyter Firmanae dioecesis, Iosephus Baronius laicus Montis Alti, Andreae sancti Angeli in foro piscium Peretti; Iosephus Fontanella Regiensis, Petrus Rudolphus Arlottus clericus Regiensis, Nicolaus Castel Vetrus clericus Mutinensis, Alexandri sanctae Mariae Novae Estensis; Ioannes Baptista Schiaffinatus clericus Mediolanensis, Nicolaus Accursinus clericus de sancta Flora, Ennius Torellus clericus Spoletanae dioecesis, Ioannis Baptistae sanctae Mariae in Cosmedin Deti; Germanicus Fidelis presbyter Ripanensis, Romalus Clarutius clericus Montis Alti, Paulus Emilius Petru-

tius presbyter Firmanus, Sylvestri sancti Caesarii Aldobrandinii; Horatius Mancinus presbyter Perosinus, Martinus Martinez de Androsal clericus, Ioannes Baptista Spinola laicus Ianuensis, Iannettini de Auria; Octavius Monesius clericus Mutinensis dioecesis, Octavianus Albinellus laicus Ferrariensis, Prosper Marzanus physicus laicus, Caroli Emanuelis sancti Nicolai in carcere Pii diaconorum S. R. E. cardinalium etiam nuncupatorum: necnon Antonius a Turre clericus Casalensis, Bernardinus Eusebius presbyter Ipporegiensis Fabius de Amicis clericus Camerimensis bonae memoriae Francisci sancti Clementis; Antonius Cicalottus clericus Sabinensis, Ioannes Natalis clericus Sarzanensis, Franciscus Petius clericus Cornetanensis, Pauli Emili sancti Marcelli; Hieronymus Racanus Anconitanus miles praedicti Hospitalis, Ioannes Furnus, Ioannes Franciscus Martini clerici Faventinensis civitatis vel dioecesis, Hieronymi sancti Petri ad Vincula, similiter titulum eiusdem S. R. E. cardinalium defunctorum: necnon frater Aloysius Bononiensis Ordinis sancti Augustini, magister in theologia cum dicto Angelo episcopo, frater Petrus de Matre Dei Ordinis Carmelitarum Discalceatorum confessarius; Rodolphus Silvestrius, Vincentius Balduccius, Petrus Simon Faustus, physici, Iulianus Cecchinus chirurgus; Propertius Sixtus, Gentiles Gentilis aromatarii; Bartholomaeus Venturuccio, Ludovicus Sexto Gallus, Propertius Sixtus, Benedictus Gasparinus eorum adiutores; Ioannes Baptista Camosinus clericus Novariensis custos fontis; Franciscus Padonius secretarii auditor; Iubentius de Angelis, Blasius Zucchius barbitonsores; Alexander Bettinius, Aristoteles Gattai, Iulius Caesar Rotius eorum adiutores; Angelus Pezzus cementarius; Nicolaus Varisius, Ioannes Volfretta fabri lignarii; Franciscus Medio-

lanensis, Thomas de Dohana, Iacobus Comensis, Iacobus de Voltulina, Ioannes Receta, Andreas Schemnus, Vincentius Guarinus, Ioannes Sorci, Donatus Marchesolus, Ioannes Venetus, Dominicus de Voltulina, Iacobus Polus, Ioannes de Remedio, Ioannes Simonetta, Thomas Sussanna, Vincentius ad Gorallum, Simon Tridentinus, Dominicus, alias Bologna, Petrus de Petrolis, Dominicus Gutius, Marcus Antonius Ferrus, scopatores conclavis.

§ 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, donationis, receptionis, constitutionis, decorationis, aggregationis, voluntatis, mandati, indulti, remissionis, condonationis, dispensationis, legitimationis, abstersionis, abolitionis, restitutionis, praecipionis, concessionis, derogationis et impartitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicae MDCV, pridie kalendas augusti, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 31 iulii 1605, pontif. an. I.

VI.

Exemptio fratrum Ordinis Beatae Mariae de Monte Carmelo a solutione quartae funeralium, cum declaratione Concilii Tridentini, sess. xxv cap. xiii¹.

Paulus Papa V.
ad perpetuam memoriam.

Decet Romanum Pontificem, quae sacris Ordinibus a Sede Apostolica dudum concessa sunt, sarta tectaque fieri.

¹ Alia de hoc Ordine videre est in Constitutione LXXVIII Honorii III *Ut vivendi* tom. III, pag. 415 et alibi.

Sanctio po-
nalis.

Præsumptum

Privilegium Sedis Apostolicae et Concilii Tridentini circa solutionem quartae funeralium.

§ 1. Inter quos adest Ordo beatæ et gloriosæ semperque Virginis Mariæ de Monte Carmelo, cui inter alia, sicut accepimus, diversi Romani Pontifices concesserunt illius domos seu monasteria ante annos quadraginta aedificata non teneri ad solutionem quartae funeralium, idque etiam a Concilio Tridentino de prædicto et aliis sacris Ordinibus decretum fuit.

Declaratio congregationis cardinalium interdictum dicti Concilii circa privilegium.

§ 2. Cum autem quaereretur an eadem postea a quadraginta annis aedificata deberent dictam quartam solvere, venerabiles fratres nostri S. R. E. cardinales, decretorum dicti concilii interpretes, censuerunt monasteria aedificata a quadraginta annis citra non teneri ad solutionem quartae funeralium huiusmodi, si modo sint eius religionis, cui a dicta Sede ante quadraginta annos indultum sit, ut eandem quartam non teneantur solvere episcopo.

Pontificis decretum super illius exequutione.

§ 3. Quare, ne dicti Ordinis Carmelitani monasteria seu domus in diversis mundi partibus a quadraginta annis aedificata indebite cogantur solvere dictam quartam funeralium, eorumque indemnitati prospicere cupientes, ac tenores litterarum concessionum huiusmodi forsane confectarum præsentibus pro expressis habentes, dilecti filii procuratoris generalis dicti Ordinis Carmelitani illius nomine nobis prorectis supplicationibus adducti, volumus, mandamus, decernimus et declaramus omnia et singula huius Ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmelo monasteria seu domos, in quibuscumque mundi partibus a quadraginta annis aedificata, illorumque conventus et fratres nullo modo, nullave ratione teneri ad solutionem dictæ quartæ funeralium, et ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras et poenas incurrere posse.

Iussio non mo-

§ 4. Inhibentes in virtute sanctæ obe-

dientiæ omnibus et singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis et parochialium ecclesiarum rectoribus, ac aliis quos id concernit, ne ab ipsis fratribus monasteriorum seu domorum a quadraginta annis aedificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquo modo exigere, aut eos desuper molestare audeant seu præsumant. Quod si quis contradicere præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius noverit se incursum.

§ 5. Sicque per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales (sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) ubique iudicari ac definiri debere, necnon irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Quocirca dilectis filiis causarum curiæ Camerae Apostolicæ generali auditori, et nunc et pro tempore existentibus nostri ac dictæ Sedis nunciis in regnis seu locis aut terris, ubi dictæ domus aedificatæ fuerint, existentibus mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentibus litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, solemniter publicantes, ac fratribus prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præmissa omnia observari, nec permittant eos desuper a quoquam molestari; contradictores quoslibet et rebelles, et præmissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 7. Non obstantibus quibusvis consi-

lestandi Ordinem super dictâ exequutione.

Itaque et non aliter iudicandi.

Deputato exequutorum.

Derogatio contrarium.

Paulus Papa V,
Ad perpetuam rei memoriam.

tutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, ac aliâs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse, derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab apostolicâ sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§ 8. Et quia difficile foret easdem præsentibus ad singula quæque loca deferri, volumus et etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiasticâ constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, ac si præsentibus exhibitæ vel ostentæ.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris die xx augusti MDCV, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 20 augusti 1605, anno I.

VII.

Erectio collegii vel seminarii Colimbriensis in regnis Hispaniarum, pro religiosis militiarum S. Iacobi de Spatha et S. Benedicti de Avis.

1 Militiam S. Iacobi approbavit Alexander III Bull. Rom. Vol. XI.

Exordium.
Ex iniuncto nobis pastoralis officii debito, quo ecclesiarum et Ordinum quorumcumque regularium etiam militiarum regimini, divinâ disponente clementiâ, præsidemus, in his auctoritatis nostræ partes libenter interponimus, per quæ ecclesiarum et Ordinum prædictorum personæ ac ministri sacrarum litterarum studiis incumbere, et ita utiliores Ecclesiæ Dei evadere possint.

§ 1. Cum itaque (sicut carissimi in Christo filii nostri Philippi Portugallie et Algarbiorum regis catholici nomine nobis nuper expositum fuit) magna pars ecclesiarum parochialium regnorum Portugallie et Algarbiorum, præsertim in Ulisbonensi, Elborensi, Colimbriensi, Elnensi, Pharaonensi, Portalegrensi et aliis forsane diocesisibus, constet ex præceptoribus seu compendis militiarum S. Iacobi de Spatha sub regulâ S. Augustini, ac S. Benedicti de Avis sub regulâ eiusdem S. Benedicti, quæ parochiales ecclesiæ, iam quoad animarum curam, quam quoad alia necessaria, per presbyteros Ordinum earundem militiarum respective professos, a prædicto Philippo rege, qui etiam militiarum prædictarum perpetuus administrator apostolicâ auctoritate deputatus existit, pro tempore præsentandos, et ab Ordinariis locorum respective instituendos gubernari solent;

§ 2. Et multæ illarum in civitatibus et oppidis præcipuis eorundem regno-

Quamplurimas parochias a militibus harum militiarum regi solebant.

Nonnullæ etiam per eos collegialiter.

in sua Const. LXXX *Benedictus*, tom. III pag. 780; eius administrationem regi hispaniarum concessit Adrianus VI, Const. IV *Dum intra*, tom. VI pag. 43 indultum eidem regi subdelegandi iudicem conservatorem in causis dictorum hospitalium concessit Clemens VIII, Const. CLXXIV in h. n. edit. CLXXXI, tom. X pag. 429). Alia privilegia concessa dictæ militiæ a Clemente VIII habes in præcedenti tomo

rum existant, et propterea non solum per priores et rectores, sed etiam per diversos alios earundem militiarum beneficia collegialiter deserviri soleant, quod quidem non nisi adhibito magno idoneorum ministrorum numero fieri potest;

Quare eadem militiae indigebant maiori numero habitum personarum.

§ 3. Et licet in conventibus dictarum militiarum multi tum grammaticae tum morali theologiae operam navent, nonnulli vero in Colimbriensi et Elborensi universitatibus studiorum generalium, expensis dictarum militiarum, seorsim tamen et separatim, et absque aliquâ clausurâ et regularis disciplinae observantiâ, litterarum studiis incumbant, ut postea de prioratibus ac aliis beneficiis earum militiarum provisi dictis ecclesiis inserviant; quoniam tamen praedictae militiae pro ipsarum ecclesiarum regimine et administratione maiori eruditorum numero indigent;

Philippus rex statuit militare collegium Colimbriensium erigere.

§ 4. Propterea idem Philippus rex et administrator, de consilio praesidentis et deputatorum mensae conscientiae nuncupatae, ad eorundem militiarum regimen apostolicâ auctoritate institutae, reservato nostro et Apostolicae Sedis beneplacito, decrevit, ut in universitate Colimbriensi novum collegium seu seminarium erigetur et fundaretur, in quo aliqui ex qualibet dictarum militiarum religiosi, sub clausurâ et regulari obedientiâ, sacrae theologiae, aut iuris canonici studiis operam darent, qui collegiales, facto prius inter eos, qui admittendi sunt, concursu, admitti deberent eodem modo ac stylo, quo collegio regali S. Pauli eiusdem universitatis, quoad sanguinis puritatem, generis et familiae nobilitatem et qualitatem dictorum collegialium observatur. Quod quidem militare seminarium ac illius collegiales praedicti statutis et regulis suorum Ordinum, et aliis ad id formandis et edendis gubernarentur, eâ conditione adiectâ, ut praedicti collegiales, per con-

cursum, ut praefertur, eligendi, priusquam ad dictum collegium seu seminarium admitterentur, in conventibus dictarum militiarum regularem earum habitum susciperent; et, si dicto Philippo regi nunc et pro tempore earundem militiarum administratori videretur, etiam regularem ac solemnem emitterent professionem;

§ 5. Praeterea, ut dicti collegii fabrica et collegialium congrua sustentatio nunquam tempore deficere aut desiderari posset, ex dictarum militiarum prioratibus, praepositoris, commendis et beneficiis, eorumque redditibus, proventibus, iuribus et emolumentis quibuscumque ea quantitas et portio eidem collegio seu seminario applicaretur et attribueretur, quae arbitrio ipsius Philippi regis nunc et pro tempore existentis administratoris huiusmodi taxanda et applicanda et attribuenda videretur. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ipse Philippus rex et administrator cupiat erectionem et fundationem dicti collegii seu seminarii quantocius ad felicem et optatum effectum perducere, atque ut priores, praepositores, commendatarii et alii beneficiarii dictarum militiarum onus contributionis per eos faciendae, in subventionem collegii seu seminarii erigendi huiusmodi, facilius perferre valeant, illos quacumque aliâ contributione aliis seminariis ecclesiasticis per Ordinarios locorum ex decreto sacri Concilii Tridentini erectis faciendâ (attento maxime quod seminaria illarum partium satis uberes redditus habent et non existunt in quasi possessione exigendi contributionem a beneficiis militiarum) auctoritate apostolicâ eximi desideret, et propterea nobis humiliter supplicari fecerit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur;

§ 6. Nos igitur eiusdem Philippi regis et administratoris piis votis ac supplicationibus, in his praesertim quae divini

Seminarii fabricae prosecutioni, et collegialium sustentationi, providit de redditibus beneficiorum dictarum militiarum.

Et a solutionibus aliis seminariis faciendis eximi petit.

Paulus dictum seminarium erigit, pro dictis militiarum religiosis.

cultus augmentum et ministrorum virtutem alendam et litterarum studia promovenda pertinent, benigne annuere volentes, eius in hac parte supplicationibus inclinati, ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacri Concilii Tridentini interpretum, quibus hoc negotium examinandum et nobis referendum commisimus, in praedictâ universitate studii generalis Colimbriensi unum collegium seu seminarium militiarum praedictarum, in quo sub unius rectoris (a praedicto Philippo rege moderno et pro tempore existente earundem militiarum administratore, seu magno magistro, ad nutum deputandi et amovendi) curâ et gubernio aliqui praedictarum militiarum religiosi sub regulari clausurâ ac obedientiâ sacrae theologiae seu iur canonico operam dare debeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus, ac eidem Philippo regi et administratori nunc et pro tempore existenti praefato, ut per personas earundem militiarum ab eo deputandas locum pro fabricâ dicti collegii in eadem universitate designare, necnon ut pro eadem fabricâ et pro manutentione rectoris et collegialium eiusdem collegii, qui pro tempore fuerint, contributionem, a singulis prioribus, praepositoribus, commendatariis et aliis beneficiis earundem militiarum, pro ratâ fructuum, reddituum, emolumentorum et iurium suarum praepositoriarum et prioratum, commendarum et beneficiorum, respective faciendam, taxare, statuere et determinari, et persolvi facere possit facultatem imperitumur.

Regulas approbari et collegiales per concursum ab Ordinario iubet admitti.

§ 7. Praeterea, ut praedictum collegium seu seminarium militare et collegiales in illud pro tempore admittendi iuxta statuta et regulas suorum Ordinum et alias pro felici illius gubernio de novo faciendas, dummodo licitae et honestae

ac sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis conformes existant, et ab Ordinario loci tamquam Apostolicâ Sedis delegato prius examinentur et approbentur, regi et gubernari, utque praedicti collegiales per concursum, ut praefertur, pro tempore eligendi, priusquam ad collegium seu seminarium admittantur, in conventibus dictarum militiarum regularem earum habitum suscipere, et, si dicto regi et administratori ita etiam visum fuerit, regularem et solemnem professionem emittere debeant, statuimus et ordinamus.

Seminario contribuentes ab aliis contributionibus eximit.

§ 8. Ut autem praepositores, commendatarii, priores, rectores et alii beneficiarii et milites dictarum militiarum onus contributionis faciendae pro manutentione dicti collegii seu seminarii facilius perferre possint, illos universos et singulos a quacumque aliâ contributione seminariis ecclesiasticis in quibusvis civitatibus et dioecibus (attentâ eorundem seminariorum illarum partium reddituum ubertate, quodque ipsa seminaria non sunt in quasi possessione exigendi contributionem a dictis militiis) auctoritate et tenore praedictis eximimus et liberamus; ac liberos et exemptos fore et esse, sicque ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici auditores (sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiiri debere, ac irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Exequutores huius litterarum Palatii.

§ 9. Quocirca dilectis filiis curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori et spoliarum et iurium Camerae nostrae Apostolicae debitorum in Portugalliae et Algarbiorum regnis collectori generali et officiali Colimbriensi per prae-

sententes committimus et mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte dicti Philippi regis et pro tempore existentis administratoris, ac aliorum praedictorum, seu alicuius eorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostrâ illos et eorum quemlibet eorundem praemissorum effectu respective pacifice frui et gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari: contradictores quoscumque per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariisque derogat.

§ 10. Non obstantibus praemissis ac felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de unâ, et in concilio generali editâ de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon militiarum praedictarum, et quarumcumque ecclesiarum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem collegio eiusque rectori, collegialibus, aliisque personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliâs in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis.

Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si praedictis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eâdem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die xxiii augusti mdcv, pontificatus nostri anno 1°.

Dat. die 23 augusti 1605, pontif. an. 1.

VIII°.

Commissio nuncio apostolico apud Poloniae regem ut processum conficiat in causa vertente inter regem et monachos monasterii Tincensis Ordinis sancti Benedicti super abbatis electione, et ad Sanctam Sedem remittat³.

Venerabili fratri Claudio episcopo Reglensi nostro et apostolicae Sedis apud chariassi-

1 Primâ die sequentis septembris hic idem Pontifex privilegia omnia a suis antecessoribus concessa hospitali S. Ioannis Hierosolymitani rata habuit suâ Constitutione cui initium *Pastoris aeterni*, et quae legi potest in corpore diplomatico sancti huius Militaris Ordinis.

2 Hanc constit., quae in edit. Main. ix numeratur, nos VIII inscribimus, quia, quae VIII erat, ratione mox aperiendâ, postponimus (R. T.).

3 Ex Regest. in Secret. Brev.

num in Christo filium nostrum Sigismundum Poloniae et Suetiae regem illustrem nuncio

Paulus Papa V.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

Vacante monasterio monachi abbatem elegerant.

§ 1. Cum, sicut accepimus, nuper monasterio sanctorum Petri et Pauli de Tinetia Ordinis sancti Benedicti Cracoviensis dioecesis abbatis regimine destituto, dilecti filii eiusdem monasterii conventus capitulariter congregati, et servatis iuxta eorum Ordinis regulam servandis, dilectum etiam filium Albertum Baranoschium eiusdem Ordinis et monasterii monachum professum, in ipsius monasterii abbatem, ut asseritur, canonicè elegerint;

Rex tres monachos praesentare contendit.

§ 2. Sed, quia charissimus in Christo filius noster Sigismundus Poloniae rex illustris nominationem trium personarum (ex quibus unus in abbatem dicti monasterii, dum pro tempore vacat, ab ipsis conventu et monachis eligatur) ad se spectare praetendit, electionem supradictam nullam et invalidam esse ac nulliter factam fuisse asserat;

Unde controversia orta est.

§ 3. Ac propterea ortâ inter praedictum Sigismundum regem ex unâ et Albertum electum ac conventum ipsius monasterii (praetendentes ipsum Sigismundum regem ius nominandi personam eligendam non habere, sed illi tantummodo ius praesentandi Ordinario personam electam, ut ab illo confirmetur, competere) ex alterâ partibus desuper differentiâ, Albertus electus atque conventus praefati ad nos recursum habuerunt, et nobis humiliter supplicarunt, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur:

Pontifex partium iura cognoscere mandavit nuncio apostolico, ad se remittenda.

§ 4. Nos igitur, tam ipsius Sigismundi regis, si illi competat, quam Alberti electi et conventus praedictorum iura diligenter audire et ius suum unicuique tribuere volentes, fraternitati tuae per

praesentes committimus et mandamus, ut utriusque partis iura quaecumque, vocatis vocandis et servatis de iure servandis, diligenter audias, et recipias documenta et scripta ad huiusmodi causam spectantia, et hinc inde producenda recognoscas, testes quoscumque hinc inde inducendos super articulis et interrogatoriis a partibus dandis per te ipsum diligenter examines, eorumque dicta absque aliquâ diminutione vel additione in scriptis redigi facias, et super his omnibus processum authenticum conficias, et ad nos tuo sub sigillo clausum quamprimum transmittas.

Opportunam eidem tribuens facultatem.

§ 5. Dantes tibi plenam, amplam et omnimodam potestatem quos et quibus opus fuerit, etiam per censuras et poenas ecclesiasticas, et per edictum publicum, constituto de non tuto ad illos accessu, citandi et inhibendi, et quascumque tam publicas quam privatas scripturas, instrumenta et documenta per aliquam ex dictis partibus petita, ad hanc causam quomodolibet facientia, exhibendum, ac testes quoscumque ad perhibendum veritati testimonium, etiam per similes censuras et poenas ecclesiasticas, cogendi et compellendi, ac alia omnia et singula in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna usque ad praedicti processus consummationem et perfectionem (citra tamen causae huiusmodi ulteriorem cognitionem et decisionem, quam nobis ex iustis causis et Sedi Apostolicae definiendam et decidendam reservamus) faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi et exequendi.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac stilo Curiae et Palatii, coeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die iii septembris mdcv pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 3 septembris 1605, pontif. an. 1.

IX¹.

Facultas ecclesiasticis regni Siciliae persolvendi sine censurarum incursu pecunias nonnullas regi per eos oblatas, quae donativa servitia nuncupantur².

Charissimo in Christo filio nostro
Philippo Hispaniarum regi catholico

Paulus Papa V.

Charissime in Christo filii noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponi nobis fecisti, quod (cum nuper dilecti filii tres hominum status, seu tria brachia ecclesiasticum, militare et demaniale nuncupata, regni Siciliae ultra Pharam, cuius tu rex existis, quibusdam rationabilibus de causis eorum animos moventibus, de offerendo tibi certas pecuniarum summas *donativa servitia* nuncupatas, sub certis terminis ac modo et formâ exigendas, inter se tractaverint) venerabiles fratres archiepiscopi, episcopi et dilecti filii archimandrita et aliae personae ecclesiasticae dicti regni certam ratam dare statuerunt in parlamenti ordinariis habitis de annis MDC et MDCIII, et extraordinario habito de anno MDCIV; ipsique archiepiscopi et episcopi, archimandrita et aliae personae eorum ratam huiusmodi, accedente ad hoc nostro et Sedis Apostolicae beneplacito, persolvere regiis ministris obtulerunt et promiserunt.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat (ex eo quod per Lateranense Concilium novissime celebratum, diversasque alias canonicas sanctiones, sub diversis censuris et poenis caveatur expresse, ne reges, principes et alii potentatus ab archiepiscopis, episcopis, abbatibus et aliis personis ecclesiasticis, etiam sponte

¹ Haec in edit. Main. x inscribitur (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

offerentibus, aliquam pecuniarum summam sive subventionem recipiant), maiestas tua et tui illius regni ministri dubitetis, ratam praedictam recipiendo, censuras et poenas praedictas incurrere; et propterea nobis humiliter supplicari fecisti pro tuae et dictorum ministrorum conscientiae quiete, quatenus praemissis nostram et huius Sanctae Sedis auctoritatem interponere dignaremur:

§ 3. Nos supplicationibus huiusmodi inclinati, oblationi et promissioni per archiepiscopos, episcopos, archimandritam, et alias ecclesiasticas personas factis pro hac vice tantum nostram et dictae Sedis auctoritatem interponimus per praesentes; et nihilominus archiepiscopis, episcopis, archimandritae et aliis ecclesiasticis personis praedictis, ut ratam huiusmodi per eos, ut praefertur, oblatam et promissam persolvere, ac tua maiestas et tui ministri eam petere et recipere, absque conscientiae scrupulo seu censurarum et poenarum praedictarum incursu, libere et licite possint concedimus et indulgemus, ipsosque archiepiscopos, episcopos, archimandritam et alias personas ecclesiasticas, et earum singulas, quatenus ipsi dictam ratam iam promiserint, necnon eandem maiestatem tuam et tuos ministros praedictos, si eandem ratam iam perceperint, ab omnibus et singulis censuris et poenis per eos propterea quomodolibet incursis, eadem auctoritate absolvimus et absolutos fore censemus et declaramus.

§ 4. Decernentes quod omnes et singuli pensionarii, seu ii quibus loco pensionum fructus in totum vel in partem reservati existant, cuiuscumque dignitatis vel conditionis sint, exceptis tamen S. R. E. cardinalibus, ad huiusmodi ratae solutionem in omnibus et per omnia, perinde ac si nominatim ratam eandem se soluturos obtulissent, clausulis et decretis in litteris apostolicis reservationum, pensionum et

Concedit Pontifex, censurasque canonum id vetantium tollit.

Ad eaque persolvenda ecclesiasticos teneri declarat.

fructuum huiusmodi etiam consistorialiter appositis (etiam quod dictae pensiones ab omni decimâ, subsidio charitativo et quovis alio onere tam ordinario quam extraordinario, quavis auctoritate, etiam pro expeditione tam offensivâ quam defensivâ contra Turcas et alios infideles ac reipublicae christianae ab illorum conatibus defensione seu inexcogitabili causâ, a Romano Pontifice pro tempore existente, etiam ad imperatoris, regum, ducum vel aliorum instantiam, illorumque contemplatione et intuitu, etiam motu proprio et ex certâ scientiâ, impositis et imponendis, aut aliâs qualitercumque, exemptae sint) nequaquam obstantibus, teneantur et efficaciter astricti sint; ipsique archiepiscopi, episcopi, archimandrita et aliae personae, quarum ecclesiarum monasteria et alia beneficia ecclesiastica annuis pensionibus, auctoritate apostolicâ assignatis, gravata et onerata sunt, ratam pensionariorum suorum, seu eorum quibus fructus huiusmodi sint reservati, solvere, et illud, quod pro ipsis pensionariis, seu iis quibus fructus huiusmodi sunt reservati, vere et realiter ac quacumque fictione cessante persolverint, suâ propria auctoritate postmodum penes se retinere possint; nec propterea sententias, censuras, et poenas in eisdem pensionum reservationibus contentas incurrant.

Contraria t. III.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et exemptionibus, immunitatibus, etiam in corpore iuris clausis, ac litteris apostolicis quibusvis, generaliter vel specialiter concessis, necnon litteris reservationum, pensionum et fructuum huiusmodi, ac quibusvis obligationibus, etiam

in formâ Camerae, etiam cum iuramento, et censurarum, et mandati exequutivi susceptione, vel aliâs desuper factis, etiamsi de illis illorumque totis tenoribus de verbo ad verbum mentio, seu quaevis alia expressio habenda sit, et in eis caveatur expresse, quod per huiusmodi clausulas generales, etiam specialem mentionem importantes, eis derogatum esse non censeatur, aut derogari non videatur, nisi certis modo et formâ in illis expressis plene observatis. Quibus omnibus, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 6. Volumus autem praesentium transcriptis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eandem prorsus fidem in iudicio et extra in omnibus et per omnia adhiberi, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die v septembris MDCV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 5 septembris 1605, anno 1.

X¹.

Hortatur proregem Siciliae ne pauperes ecclesiasticos eiusdem regni ad contributionem nonnullarum pecuniarum donativa servitia nuncupatarum compelli sinat².

¹ In principio huius constit. innuitur praecedens, ideoque postposuimus; nam et sub eadem die utraque data fuit, etsi edit. Main. hanc tertîâ die, illam quintâ erronee subscribat (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

Transcriptis credi iubet.

Ecclesiastici regni Siciliae offerunt regi nonnulla donativa servitia, reservata tamen S. A. beneplacito.

Rex huiusmodi petit beneplacitum.

XI.

Dilecto filio nobili viro
Laurentio de Figueroa duci Ferae
regni Siciliae ultra Pharam proregi.

Paulus Papa V.

Dilecte fili, nobilis vir,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pontifex concesserat ab ecclesiasticis Siciliae nonnullas exigi pecunias.

§ 1. Cum nos hodie per nostras in forma Brevis litteras carissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum regi catholico, suisque in Siciliae regno ministris, rationabilibus de causis facultatem concesserimus certas pecuniarum summas, donativa servitia nuncupatas, exigendi ab ecclesiasticis personis eiusdem regni, prout in dictis litteris desuper confectis plenius continetur;

Adhortatio de qua in rubrica.

§ 2. Volentes etiam providere ne pauperes ecclesiastici ad contributionem huiusmodi graventur, te hortamur attente, ac in virtute sanctae obedientiae tibi mandamus, quatenus eosdem pauperes ecclesiasticos, qui in redditibus annuis nihil aut parum etiam usque ad valorem decem unciarum (scuta viginti quinque monetae illius regni constituentium) inclusive habent, ad contributionem praedictam per quoscumque, quavis auctoritate fungentes, cogi aut compelli nullo modo permittas.

Exactionem vero per ipsos ecclesiasticos fieri mandat.

§ 3. Volumus autem quod exactio pecuniarum huiusmodi contra personas ecclesiasticas per personas ecclesiasticas tantum, ab eodem rege seu a te in dicto regno pro rege deputandas, fieri debeat, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Quod si secus in aliquo praemissorum factum fuerit, qui contravenierint, in poenas et censuras incurrant perinde ac si praedictae litterae non emanassent.

Datum Romae apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die v^o septembris MDCV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 5 septembris 1605, pontif. an. 1.

1 Edit. Main. habet III sept. sed vide not. praec.

Confirmatio indulti regi christianissimo nominandi personas idoneas ad cathedrales et metropolitanas ecclesias, ac monasteria in ducatu Britanniae et provincia Provinciae eidem a Summis Pontificibus concessi².

Charissimo in Christo filio nostro Henrico Francorum et Navarrae regi christianissimo,

Paulus Papa V,

Charissime in Christo fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Cum, sicut accepimus, felicitis recordationis Clemens Papa VIII praedecessor noster (accepto per eum quod nonnulli Romani Pontifices, praedecessores sui, aliquibus Francorum regibus christianissimis, ob eorum praeclara in Sedem Apostolicam merita, ius nominandi personas idoneas ad cathedrales, etiam metropolitanas ecclesias, ac monasteria in ducatu Britanniae et provincia Provinciae, quorum ipsi reges domini in temporalibus existebant, pro tempore vacantia, ad cuiuslibet ipsorum regum vitam tantum reservaverant, concesserant et indulserant, prout in diversis eorundem praedecessorum, et praesertim recolendae memoriae Sixti Papae V sub datum die xv novembris MDLXXXVI, pontificatus sui anno secundo, expeditis litteris plenius continetur) maiestatem tuam, ob eius singularem pietatem, religionis zelum, ac in ipsum Clementem praedecessorem et Apostolicam Sedem observantiam, aliaque praeclara merita, specialibus favoribus et gratiis prosequi, ac singularum litterarum praedictarum tenores et datas pro expressis haberi volens, motu eius

Exordium.

2 Ex Regest. in Secret. Brev.

proprio, non ad tuam vel alterius pro te sibi desuper oblatae petitionis instantiam, sed ex eius mera liberalitate, ac certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, maiestati tuae, quoad viveres, ius nominandi ipsi Clementi praedecessori et pro tempore existentibus Romanis Pontificibus successoribus suis personas probatas boni nominis et secundum sacrorum canonum dispositionem idoneas ad quascumque cathedrales et metropolitanas ecclesias et monasteria quorumcumque Ordinum in ducatu Britanniae et provincia Provinciae praedictis consistentia, quoties illa quibusvis modis et ex quorumcumque personis, non tamen per obitum, apud Sedem eandem vacare contigisset, per ipsum Clementem praedecessorem ac successores praedictos ad nominationem huiusmodi ecclesiis et monasteriis praedictis praeficiendas apostolicam auctoritate reservaverit, concesserit et assignaverit; decernens ius nominandi huiusmodi ad ecclesias et monasteria praedicta tibi, quamdiu viveres, competere debere, neque sub quacumque quantumvis speciali derogatione comprehendi, vel ei quovis modo, et ex quacumque causa derogari, et, si ei derogari contingeret, derogationem huiusmodi minime suffragari posse, et nihilominus quascumque ecclesiarum et monasteriorum huiusmodi provisiones, commendas et alias de eis dispositiones, etiam cum iuris nominandi huiusmodi derogatione contra dicti Clementis praedecessoris litterarum tenorem, etiam per ipsum Clementem praedecessorem et eius successores praedictos et Sedem eandem absque tuis nominationibus, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus quovis modo pro tempore faciendas, et desuper confectas litteras, ac inde sequuta quaecumque nulla et invalida, nulliusque roboris et momenti esse et fore; teque ad do-

cendum de litteris aliorum praedecessorum praedictis, seu illas ostendendum, et in eis contenta quaecumque iustificandum minime teneri, sed litteris ipsius Clementis praedecessoris tantum uti posse, illisque tam in iudicio quam extra illud adstari debere; sicque, et non aliter per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et sanctae Romanae Ecclesiae cardinales (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari; ac alias prout in ipsius Clementis praedecessoris sub data die xxiii iunii MDXCVII, pontificatus sui anno sexto expeditis plenius continetur:

§ 2. Nos eandem maiestatem tuam, cuius eximiam pietatem, catholicae fidei zelum et singularem in nos et apostolicam Sedem observantiam cognitam et exploratam habemus, non minoris favoris gratia prosequi volentes, ac litterarum praedicti Clementis praedecessoris veriorum ac totum tenorem praesentibus pro expresso habentes, motu etiam proprio, non ad tuam vel alterius pro te nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate et certa scientia nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, indultum praedictum nominandi personas idoneas ad ecclesias et monasteria ducatus Britanniae et provincia Provinciae pro tempore extra Romanam Curiam quomodolibet, ut praefertur, vacantia nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus¹, tibi per eundem Clementem praedecessorem, ut praefertur, concessum, ac litteras eiusdem

Confirmat Paulus.

¹ Aptius forsitan legeretur in ducatu, nam postea sequitur provincia (H. T.).

² Haec forsitan supplendum probatas (H. T.).

Clementis praedecessoris desuper expe-
ditas, cum omnibus et singulis in eis
contentis clausulis, decretis et deroga-
tionibus, ad tui vitam apostolicam auctori-
tate, tenore praesentium, approbamus et
confirmamus, illisque inviolabilis aposto-
licae firmitatis robur adiicimus, ac omnes
et singulos tam iuris quam facti defectus,
si qui in eisdem intervenerint, supplē-
mus, eaque valida, firma et efficacia esse
et fore, tibi, quoad vixeris, plenissime
suffragari debere decernimus.

Contraria tollit. § 3. Non obstantibus constitutionibus
et ordinationibus apostolicis, ac omnibus
illis, quae dictus Clemens praedecessor
in suis litteris voluit non obstare, caete-
risque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Marcum,
sub annulo Piscatoris die x septembris
MDCV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 10 septembris 1605, pontif. an. 1.

XII.

Gubernatorem Mediolani hortatur ut at-
tentata per senatum mediolanensem in
causa feudi Chignoli revocari faciat¹.

Dilecto filio nobili viro
Petro Fernandez de Azevedo,
comiti de Puentes, gubernatori Mediolani
Paulus Papa V

Dilecte fili, nobilis vir,
salutem et apostolicam benedictionem.

Causae facten-
dae adhortatio-
nis.

§ 1. Perlatum est ad nos, non sine
animi nostri molestia, superioribus die-
bus, defuncto quondam Ioanne Cusano,
qui terram Chignoli Papiensis seu Lau-
densis dioecesis eiusque bona in feudum
ab Apostolica Sede obtinebat, dilectam

1. Ex Regest. in Secret. Brev.

in Christo filiam Flaminiam Cusanam,
ipsius Ioannis sororem germanam, et
forsan alios (praetendentes in dictis terra
et bonis feudalibus a praedicto Ioanne
possessis succedere posse) ad senatum
Mediolani seu alios iudices saeculares re-
cursum habuisse, ac senatum seu iudices
ipsos saeculares huius causae cognitio-
nem, licet nulliter, suscepisse, ac, sub
praetextu evitandi scandala, possessionem
dictorum bonorum feudalium a di-
cto olim Ioanne possessorum forsitan ad
se avocasse, ac alios actus fecisse in no-
strae et Apostolicae Sedis iurisdictionis
praeiudicium.

Adhortatio.

§ 2. Cum autem in causam feudi eccle-
siastici neque senatus, neque alius quis-
quam iudex saecularis se ingerere potue-
rit nec debuerit (cum illius cognitio pri-
vative quoad alios quoscumque iudices,
etiam quoad summarissimum possesso-
rium, ad iudicem ecclesiasticum perti-
neat), facere non potuimus quin ipsius
senatus et eius iudicis, qui se in eam causam
ingessit, consilium improbavimus. Iniun-
ximus itaque venerabili fratri Claudio
episcopo Placentino Mediolani, cui alias
felicis recordationis Clemens Papa VIII;
praedecessor noster, praedictae terrae et
bonorum feudalium Chignoli regimen
specialiter demandavit, ut negotium hoc
nobilitati tuae iterum nostro nomine re-
ferat, et cum eam serio agat ac petat, ut
attentata quaecumque per dictum sena-
tum, aut quoscumque alios iudices sae-
culares, circa feudum praedictum Chi-
gnoli illiusque bona, statim revocari, ac
omnia in pristinum restitui mandet ac
re ipsam faciat. Speramus autem te, quem
iustitiae praecipuum cultorem esse sci-
mus, cuiusque summam pietatem ac in
nos et Apostolicam Sedem observantiam
exploratam habemus, aequissimae no-
strae petitioni hac in re cumulate satis-
factorum. Quod tamen, ut omnino facias,

vehementer a te petimus, teque paterne
in Domino requirimus. Caeterum dicto
Claudio episcopo hac de re tecum agenti
eamdem fidem habere te volumus quam
nobis ipsis haberes, si tecum coram age-
remus.

Datum Romae apud sanctum Marcum
sub annulo Piscatoris die xvii septem-
bris MDCV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 17 septembris 1605, pontif. an. 1.

XIII.

In idem argumentum ad praesidem sena-
tumque Mediolanensem¹.

Dilectis filiis praesidenti et senatui
Mediolanensibus
Paulus Papa V.

Dilecti filii, salutem et apostolicam
benedictionem.

Pontificis de
facto molestia.

Quod nuper post obitum quondam Ioan-
nis Cusani (qui terram Chignoli Papiensis
seu Laudensis dioecesis prope tamen seu
intra limites Status Mediolani, ac illius
bona in feudum nobile et honorificum ab
Apostolica Sede obtinebat) vos, aut certe
quidem saecularis iudex vobis suaden-
tibus vel mandantibus, in causam feudi
eiusque bonorum (quorum cognitio pri-
vative quoad alios omnes, etiam quoad
summarissimum possessorium, ad iudi-
cem ecclesiasticum, sicut notorium est,
pertinet) ingerere et possessionem forsitan
dictorum bonorum feudalium sub prae-
textu evitandi scandali ad vos avocare non
dubitaveritis, graviter profecto et aequae
ac debuimus moleste tulimus. Propterea
vos in Domino hortamur et monemus ut

Et ad illud
revocandum ad-
monitio.

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

statim, nullam interpositam moram, omni et
quacumque excusatione postposita, at-
tentata quaecumque tam a vobis quam
ab alio vel aliis quibuscumque iudicibus
circa causam dicti feudi revocetis, ac
omnia in pristinum restituatis. Quod si
hoc facere neglexeritis, vel aliquo modo
distuleritis, existimare debetis nos pro
tuenda nostra et Apostolicae Sedis iuris-
dictione nihil praetermissuros quod ad
iniunctum nobis apostolicae sollicitudinis
officium pertinere aliquo modo cogno-
verimus. Interim quae circa eiusmodi
negotium fieri oportere iudicavimus, a
venerabili fratre Claudio episcopo Pla-
centino, cui causam hanc auctoritate apo-
stolicam delegavimus, cognoscetis, eiusque
verbis eam fidem adhibebitis, quam no-
bis ipsis adhiberetis, si hac ipsam de re
vobiscum praesentes ageremus.

Datum Romae apud sanctum Marcum
sub annulo Piscatoris die xvii septembris
MDCV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die annoque eisdem.

XIV.

Commissio episcopo Placentino ut sena-
tui Mediolanensi et iudicibus saecu-
laribus inhibeat, ne in causa feudi
Chignoli se intromittat et causam hu-
iusmodi cognoscat et definiat¹.

Venerabili fratri Claudio episcopo
Placentino
Paulus Papa V.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam
benedictionem.

§ 1. Cum, sicut accepimus, defuncto
nuper quondam Ioanne Cusano, qui ter-
ram Chignoli et illius bona prope vel in-
tra limites Status Mediolani in dioecesi

Facti series.

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

Papiensi seu Laudensi consistentia in feo- dum nobile et honorificum ab Apostolica Sede obtinebat, orta fuerit inter dilectos filios Octavium, Marcum Antonium et Augustinum de Cusanis, fratres germanos ex una, et dilectam in Christo filiam Flaminiam Cusanam dicti Ioannis defuncti sororem ex alia partibus differentia seu materia quaestionis, ex eo scilicet quod praedicta Flaminia se dicto Ioanni in terra et bonis feudalibus praefatis succedere posse, ipsi vero Octavius, Marcus Antonius et Augustinus se in investitura huius feudi ex pacto et providentia primi investientis comprehensos esse, et propterea ad eos, exclusis omnibus aliis, bona feudalibus praedicta perveniant, praetendunt; cumque praedicta Flaminia ad senatum seu alium iudicem saecularem temere recursum habuerit, et ipsi senatus vel alius iudex causam hanc de facto susceperint, et ad nonnullos actus in illa devenerint, et iam forsitan possessionem dictorum bonorum feudalium a praedicto Ioanne, dum viveret, ex investitura Sedis Apostolicae pro bonis feudalibus ecclesiasticis possessorum, ad se similiter de facto avocaverint, licet senatus vel alius quispiam iudex saecularis in dicta causa (cuius cognitio privative, etiam quoad summariissimum possessorem, ad iudicem ecclesiasticum, ut notorium est, pertinet) sese intromittere nec potuerit nec debuerit;

Commissio de qua in rubrica.

§ 2. Nos id, ut par est, minime dissimulare, ac nostram et Apostolicae Sedis iurisdictionem et auctoritatem conservare ac tueri, aliasque in praemissis opportune providere volentes, de tuae fraternitatis (quam pridem felicitatis recordationis Clemens Papa VIII, praedecessor noster, ad curam, gubernium et regimen dicti feudi ecclesiastici Chignoli illiusque bonorum deputavit) prudentiam, fide, integritate, doctrinam et singulari erga nos et Aposto-

licam Sedem fide ac devotione plurimum in Domino confisi, et quarumcumque investiturarum terrae et honorum Chignoli praedictorum hactenus factarum tenores, ipsorumque terrae et honorum situationes, confines, vocabula, dioecesis qualitates et veros etiam annuos valores, necnon litis huiusmodi statum et merita, ac nomina et cognomina iudicum et collitigantium, caeteraque necessaria, praesentibus pro expressis habentes, ac causam et causas super praemissis hactenus motas et inchoatas, ac movendas et inchoandas, in eisdem statu et terminis, in quibus reperiuntur, ad nos harum serie avocantes, illam et illas (cum omnibus illarum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis, ac toto negotio principali) tibi per te, tanquam nostrum et Sedis Apostolicae delegatum, aut per alium seu alios a te subdelegandos, summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, sola facti veritate inspecta, ac terminis substantialibus non servatis, audiendas, cognoscendas, decidendas et sine debito, prout iuris fuerit, terminandas committimus:

§ 3. Dantes tibi plenam, liberam et amplam facultatem et auctoritatem in primis et ante omnia cuicumque et quibuscumque iudicibus saecularibus, et etiam ipsimet senatui, sub excommunicationis latae sententiae aliisque censuris et poenis ecclesiasticis per te infligendis et declarandis, etiam per edictum publicum, constituto de non tuto accessu, inhibendi, ne audeant, seu quisque eorum audeat, se in huiusmodi causa vel causis, directe vel indirecte, aut quovis quaesito colore vel ingenio, neque etiam evitandi scandala aut alio quovis cogitato vel incogitato praetextu, intromittere, ingerere, vel quoquo modo procedere ac se immiscere; quinimmo, si hactenus ipsi senatus vel alius quicumque iudex saecularis ad ali-

Commissio necessaria facultatum.

quos actus in huiusmodi causa, praesertim circa avocationem ad se possessionis dictorum bonorum feudalium, quoquo modo processerint, statim, nulla interposita mora, omnique excusatione cessante, huiusmodi possessionem, uti nulliter de facto et sine aliqua auctoritate adeptam, dimittere ac alia attentata quaecumque revocare et annullare, ac omnia in pristinum statum restituere et reponere; necnon etiam inhibendi quibusvis aliis, et citandi quos opus fuerit, etiam similiter per edictum publicum, constituto de non tuto accessu; quatenus autem senatus seu alius iudex saecularis inhibitioni tuae non paruerint, contra illos et illorum quemlibet ad declarationem incursus excommunicationis et censurarum praedictarum, et ad omnes actus quomodolibet de iure permisos iuxta sacrorum canonum dispositionem procedendi, necnon possessionem eorundem bonorum ad te tanquam nostrum et Apostolicae Sedis delegatum avocandi, illamque apprehendendi, et, donec causa huiusmodi per te terminata fuerit, retinendi, ac alia denique omnia et singula, quae in praemissis et circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna, faciendi, gerendi et exequendi.

Obstantium derogatio.

§ 4. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac stilo Curiae et Palatii, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die xvii septembris mdcv, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 17 septembris 1605, pontif. an. i.

XV.

Quod capitulum generale fratrum sancti Francisci de Paula quolibet sexennio celebretur: munusque correctoris

1 Subintellige debeant (N. T.).

generalis eiusque collegarum ac procuratoris Ordinis, sexennio, provincialis, triennio, correctorumque domorum anno, expleatur¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Cum, sicut accepimus, ex regula seu constitutione Ordinis fratrum Minimorum sancti Francisci de Paula a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris sanctaeque Sede Apostolica hucusque confirmata disponatur, quolibet triennio, et in festo sanctissimae Pentecostes, dicti Ordinis capitulum generale celebrari, et in eo illius corrector generalis eiusque collegae, ac etiam ipsius Ordinis zelus seu procurator generalis, in loco deputato, ut moris est, omnibus dicti Ordinis provincialibus eorumque commissis congregatis, eligi debeant (prout in huiusmodi festo, die penultima mensis maii proxime praeteriti observato, dictum capitulum generale celebratum, et in eo corrector generalis eiusque collegae et zelus seu procurator generalis praedicti electi fuerunt); nihilominus, cum dictus Ordo illiusque domus regulares non solum in Italia sed etiam in Gallia et Hispania in dies propagentur ac etiam ampliuntur, ipsi generales eorumque collegae suas integras in praedictis nationibus visitationes nullo modo infra dictum triennium, prout ipsorum regularis Ordo requirit, efficere possint; immo vero, quae ab eis in aliqua praedictarum nationum visitatione efficiuntur, ita festinanter propter temporis eis praescripti brevitatem fiunt, ut in suum Ordinem nullum vel saltem minimum possit inde resultare emolumentum; ita ut nedum ex incommodis huiusmodi, verum

Causa huius constitutionis.

¹ Hunc Ordinem probavit Sixtus IV in Constitut. vi *Sedes* (in h. n. edit. vii, tom. v, pag. 213); et B. Franciscum inter sanctos retulit Leo X in Const. xli *Excelsus* (in h. n. ed. xxxiv, ib. p. 717).

etiam ex ipso triennali, sic ut praefertur, totius Ordinis praedicti provincialium eorumque commissorum ad capitulum generale huiusmodi celebrandum conventu ingentes sumptus, gravesque molestias dictus Ordo subire cogatur; quibus et aliis forsitan causis per nos provide consideratis, et re ipsa a dilectis filiis praelatis Congregationis Reformationis mature discussa, ad evitandos huiusmodi sumptus et expensas, ac incommoda, quae praemissorum occasione oriri possunt, modo infrascripto providendum esse duximus.

Capitulum generale quolibet sexennio celebrandum, in eoque corrector generalis illiusque collegae ac procurator generalis eligendi.

§ 2. Nos igitur, in supremo dignitatis culmine, divina favente clementia, constituti, ad ea, per quae religiosorum vitae divinique numinis obsequiis sub regularis observantiae norma vacantium status salubriter dirigi valeat, libenter attendentes, motu proprio, et ex certa scientia ac mera deliberatione nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, quod de caetero perpetuis futuris temporibus dictum capitulum generale, non quolibet triennio, prout hactenus observatum fuit, sed de sexennio in sexennium celebretur, in eoque corrector generalis illiusque collegae ac zelosus seu procurator generalis, praedicti Ordinis provincialibus eorumque commissis congregatis, ac reliquis observari solitis servatis, ad huiusmodi sexennium eligantur, ac celebrari et eligi debeant;

Eorumque officia sexennio concludenda.

§ 3. Ita ut electio dilecti filii Stephani Augerii moderni dicti Ordinis correctoris generalis eiusque collegarum, ac dilecti etiam filii fratris Hieronymi Durandi zelosi seu procuratoris generalis, per sexennium a die festivitatis sanctissimae Pentecostes huiusmodi proxime praeterita computandam duret, prout nos illam ad huiusmodi sexennium extendimus et ampliamus. Quo quidem se-

1 Verba per sexennium nos adiecimus n. t.

xennio durante, ipsi et eorum quilibet eisdem privilegiis, praerogativis, antelationibus, favoribus, auctoritate, officio, praeeminentia et iurisdictione, aliisque gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus dicti Ordinis corrector generalis, eiusque collegae et zelosus seu procurator generalis hactenus usi, potiti et gravisi fuerint, ac quibus de iure, usu, consuetudine, privilegio aut aliis quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, ipsi pariter et pariformiter absque ulla prorsus differentia utantur, potiantur et gaudeant, dictoque sexennio elapso, et non antea, dictum capitulum generale celebretur et celebrari debeat, in eoque, quae de more fieri solent, dicto triennio penitus excluso, fiant et observentur;

§ 4. Alii vero officiales, provinciales, eorumque collegae de triennio in triennium, ac correctores domorum dicti Ordinis de anno in annum, prout ex regula dicti Ordinis disponitur, creentur et deputentur, perpetuo statuimus et ordinamus.

Alii autem officiales, provinciales eorumque collegae ad triennium, et correctores domorum ad annum eligendi.

§ 5. Et ita sub indignationis nostrae, necnon privationis vocis activae et passivae, ac inhabilitatis ad quaecumque dicti Ordinis dignitates, praeeminentias, officia et munia recipiendum et retinendum, ipso facto incurrenda poena per quoscumque dicti Ordinis fratres et regulares, ac quosvis alios, observari praecipimus et mandamus.

Contravenientes multas poenas incurrant.

§ 6. Decernentes praesentes litteras de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari vel impugnari, aut alias quomodolibet infringi vel retractari, seu invalidari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu in ius vel controversiam vocari, aut adversus eas quodcumque iuris et facti, vel iustitiae aut gratiae reme-

Clausula huius concessionis praeservativa.

dium intentari, impetrari vel concedi nullatenus umquam posse;

Ac decretum irritans.

§ 7. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolicis auditores, ac S. R. E. cardinales, dictaeque Sedis de latere legatos (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores deputati.

§ 8. Quocirca dilectis filiis nostris et Apostolicae Sedis in regnis Franciae et Hispaniarum nunciis et causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte correctoris generalis eiusque collegae ac procuratoris praedictorum, aut alicuius eorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque et cuilibet eorum in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostram illos et eorum quemlibet praemissorum omnium et singulorum effectu pacifice frui et gaudere; non permittentes illos aut eorum quemlibet desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio contrarium.

§ 9. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris nostri, de una, et in concilio generali edita de duabus dietis, dommodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudi-

cium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac praedicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris Apostolicis eidem Ordini, illiusque correctori, collegis, procuratoribus aliisque superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis danda fides.

§ 10. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die 1 octobris MDCV, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 1 octobris 1605, pontif. an. 1.

1 Paucos ante dies, scilicet 24 septembris, Paulus sua Constitutione, cui initium, Ex iuncto nobis Clementis VIII litteras (quibus declaravit Congregationem fratrum reformationis

XVI.

*Unio Monasterii de Claraco Agennensis
dioecesis basilicae sancti Ioannis La-
teranensis.*

Paulus episcopus
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In sacra Petri Sede superna dispositione constituti, licet ad singulas ecclesias, ut spiritualibus proficiant incrementis, per vigili cura continuo nos deceat esse intentos, circa Lateranensem tamen ecclesiam, quae inter caeteras Urbis et Orbis ecclesias, tam eius, cuius dedicata est nomine, quam Pontificum dignitate, praecipuo decore refulget, tanto amplius, ut in ea divini vigeat cultus amplitudo, quam ipsius ecclesiae cura et sollicitudo nobis tamquam eius Pastori specialius est commissa, vigilare, et, quorum merita more progenitorum suorum in nostro et Apostolicae Sedis conspectu clarere dignoscuntur, catholicorum principum ac regum illustrium votis, quae ad dictae ecclesiae decorem et ecclesiasticarum personarum inibi Altissimo divinas laudes persolventium commoditatem cedere dignoscuntur, favorabiliter annuere, necnon ea, quae inter ipsos reges et personas media concordia emanarunt, libenter am-

Discalceatorum Ord. B. M. V. de Carmelo inter mendicantium Ordines esse computandum) extendit. Eam omittimus, cum nihil peculiare habeat.

1 Hanc Constitutionem, quamvis anno primo Pauli Pontificis datam, sub finem anni quarti posuerat Coquelines, cum serius quam par erat ad eius manus devenisset: nos chronologice eam in hoc loco disposuimus (R. T.).

2 Ex Regest. in Secret. Brev.

3 Heic legendum est vel *quom*, vel melius *quo*, nempe *tanto amplius...*, *quo* (R. T.).

4 Edit. Main. legit *nostra*; nos emendationis opus esse censuimus (R. T.).

plecti nos convenit, prout circumstantiis undique pensatis in Domino conspicimus salubriter expedire.

§ 1. Sane nuper charissimus in Christo filius noster Henricus Francorum rex christianissimus nobis exponi fecit (et sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum capituli, et beneficiatorum ac clericorum ecclesiae Lateranensis, necnon Antonii Trilach clerici petitio continebat), quod, cum alias dilecti filii capitulum et canonici, beneficiati et clerici ecclesiae Lateranensis nonnullas pecuniarum summas, seu redditus annuos a charissimo in Christo filio nostro Henrico Francorum et Navarrorum rege christianissimo per Francorum reges dicti Henrici regis antecessores dictae ecclesiae relictos et a pluribus annis non persolutos, et forsitan alia quamplurima praetenderent, et de eis non satis superque constaret, praedictus Henricus rex animum benevolum, quem canonici, beneficiati, et clerici ecclesiae huiusmodi in eius personam et Francorum reges omni tempore et loco testificati fuerant, recognoscere, et in illos suae liberalitatis dexteram, ut ipsi imposterum pro eo preces Altissimo funderent, extendere, et animum suum erga dictam ecclesiam magis atque magis propensum, et devotionis, quam erga Sanctam Sedem Apostolicam gessit et gerit, effectum exhibere, simulque vestigiis suorum antecessorum praedictorum, qui dictam ecclesiam summam et peculiari devotione semper sunt prosequuti, inhaerere volens, seu ex certis aliis causis adductus, cum dictis capitulo, canonicis, beneficiatis et clericis, seu illorum deputato vel deputatis, ad hanc sub nostro et dictae Sedis beneplacito devenit transactionem, videlicet: quod dictus Henricus rex unioni, annexioni, et incorporationi monasterii abbatiae nuncupati de Claraco Ordinis sancti Benedicti

Franciae reges pecunias nonnullas capitulo lateranensi assignaverant.

Quibus non persolutis Henricus IV cum illo transactionem tenuit.

Consentientes, ut illi unatur monasterium de Claraco.

Agennensis dioecesis (ad quod, illius vacatione pro tempore occurrente, nominatio personae idoneae ad dictum Henricum regem, in vim concordatorum inter Sedem Apostolicam et clarae memoriae Franciscum primum Francorum regem, super nominatione personarum sub certis inibi expressis modis ad monasteria regni Franciae pro tempore vacantia promovendarum per regem Franciae pro tempore existente faciendâ, initorum, spectare dignoscitur) dictae ecclesiae seu illius mensae capitulari apostolicâ auctoritate faciendis (ita quod administratio honorum ipsius monasterii, in quo nulli monachi expresse professi reperiuntur, cuiusque ecclesia aliaque aedificia ob bellorum, quae in illis partibus superioribus annis viguerant, tumultus magnum detrimentum perpessa et fere diruta fuerunt, penes praescriptum capitulum remaneret, ipsique capitulum et canonici possent eiusdem monasterii fructus, redditus, et proventus propria auctoritate per unum vel plures eorum procuratorem vel procuratores, ad id specialiter pro tempore deputandum seu deputandos, nullius desuper requisita licentiâ, percipere exigere et levare, ac in suos usus et utilitatem, modo et formâ tantum infrascriptis distribuendos, convertere, et non alias) consentiret, suumque consensum vel assensum desuper praestaret, reservatâ tamen Antonio (qui nominationi alias per praedictum Henricum regem per suas patentes litteras de eiusdem Antonii personâ ad dictum monasterium certo tunc expresso modo vacans factae, litteris apostolicis desuper non expeditis, in manibus praedicti Henrici regis cesserat) pensione annuâ, ab omnibus oneribus et impositionibus liberâ et exemptâ, duorum millium librarum Turonensium super dicti monasterii fructibus, redditibus, et proventibus praedicto Antonio, quoad viveret,

Bull. Rom. Vol. XI.

30

persolvendâ, prout per diploma regium manu dicti Henrici regis subscriptum constare dicitur. Et cum per diploma praedictum inter alia caveri dicatur, quod huiusmodi unio, annexio, et incorporatio cum conditionibus, quae inter venerabilem fratrem nostrum Franciscum episcopum Sabinensem S. R. E. cardinalem de Gioiosa nuncupatum negociorum ipsius Henrici regis ac Galliarum apud nos et Sedem praedictam protectorem, necnon dilectum filium Philippum Bethunes ipsius Henrici regis etiam apud nos nuper oratorem, ac capitulum, canonicos, necnon beneficiatos, et clericos praedictos convenirentur, et statuerentur, fieri deberent; et propterea Franciscus episcopus et cardinalis, ac Philippus orator, necnon capitulum, canonici, beneficiati, et clerici praedicti inter se convenerunt, seu transegerunt, quod una inter omnes canonicos, beneficiatos et clericos dictae ecclesiae Lateranensis titulares et de massâ capitulari illius participantes, iuxta uniuscuiusque ratam ex aliis dictae ecclesiae et illius mensae fructibus et obventionibus eos tangentem, et observatam eiusdem ecclesiae consuetudinem, altera vero medietas omnium fructuum, reddituum, et proventuum dicti monasterii inter octo ipsius ecclesiae Lateranensis canonicos, per dictum Henricum regem eiusque successores Francorum reges pro tempore existentes tantum nominandos (et non inter alios canonicos ecclesiae Lateranensis huiusmodi non nominatos), ultra distributiones dictos octo canonicos pro tempore nominatos ex alterâ fructuum medietate huiusmodi tangentes, aequaliter et proportionabiliter respective dividerentur et repartirentur: et ipsi octo canonici, per Henricum et eius successores reges nominati, easdem portiones permutare, seu in alios transferre, vel pensionem super ipsis tantum, vel super eis

Sub conditionibus super quibus regis Orator et Capitulum convenirent.

Conventumque fuit, ut fructus dividantur inter Capitulum, et octo canonicos per regem nominandos.

ac etiam eorum canonicatum et praebendarum fructibus simul reservandam consentire nullatenus umquam possent, sed illae semper, et omni tempore, ab omni onere et impositione etiam apostolica auctoritate, vel pro servitio ecclesiae Lateranensis aut capituli praedictorum liberae et exemptae prorsus remanerent, et ita liberae et exemptae sub Henrici et eius successorum regum praedictorum dispositione et concessione (non autem capituli, seu canonicorum pro tempore existentium huiusmodi portionem obtinentium, vel Romani Pontificis quaecumque existentis, aut Sedis praedictae) omnino essent, aut esse censerentur; quodque dilectus filius Ioannes Baptista Elicono eiusdem ecclesiae Lateranensis canonicus, qui eidem Henrico regi gratus et acceptus existit, ut duplici honore ex praedicti regis Henrici benevolentia frueretur, duas portiones haberet, ita ut eius vita durante praedicta medietas fructuum non in octo dumtaxat, ut praefertur, sed in novem aequales portiones divideretur, ex quibus dictus Ioannes Baptista duas perciperet; post vero illius obitum praedictae portiones octo essent, nec ex tunc alicui canonico duplex portio assignaretur, dictusque Ioannes Baptista ex altera medietate fructuum inter omnes distribuendorum duplicem portionem haberet, nempe tantumdem, quantum duo alii canonici eiusdem ecclesiae Lateranensis ex ipsa medietate perciperent, et huiusmodi praerogativa alteri, eo vita functo, non concederetur; ac ipsi capitulum et canonici, necnon beneficiati et clerici ecclesiae Lateranensis huiusmodi, tunc et pro tempore existentes perpetuis futuris temporibus ad altare maius eiusdem ecclesiae Lateranensis quolibet anno per canonicum unam cum diacono et subdiacono paratis ac omnibus ipsius ecclesiae Lateranensis stipendiatis cantoribus duo solemnia of-

ficia unius magnae seu decantatae missae pro quolibet, unum videlicet in die festivitatis sanctae Luciae, quae dies natalis ipsius Henrici regis existit, de festo eiusdem sanctae Luciae, vel alio, Galliarum protectori apud Sedem praedictam pro tempore existenti beneviso, pro dicto rege, eius vita durante, et, post eius obitum, pro rege Francorum pro tempore regnante et regni Galliarum felici ac prospero statu et gubernio alterum vero officia huiusmodi die octava commemorationis defunctorum, videlicet die nona mensis novembris, in qua festum sancti Dionysii celebratur, pro Francorum defunctorum, et signanter Henrici regis huiusmodi, animarum salute et refrigerio, et, praeter haec duo officia solemnia, unam missam quotidianam submissa voce in altari dictae ecclesiae Lateranensis, et hora a protectore seu pro tempore existente Francorum regis apud Romanum Pontificem et Sedem huiusmodi oratore etiam pro tempore existenti quaecumque ad id designanda, pro ipso Henrico rege cum oratione pro Francorum regibus et una collecta defunctorum, in his diebus quibus licitum et permissum esset, pro animae dicti Henrici regis refrigerio, postquam ipse ab hac vita migrasset: nullo tamen unquam tempore, in secretis canonis missae, eiusdem Henrici regis vita durante, pro vivis, et, eo vita functo, pro defunctis fieri solitis precibus, de ipso Henrico rege praetermissa memoria seu oratione) celebrare deberent et tenerentur; et ex illa medietate fructuum inter canonicos et beneficiatos et clericos praedictos communiter distribuendorum parte, centum et quinquaginta scuta, centum videlicet in eadem festivitate sanctae Luciae, reliqua vero quinquaginta scuta huiusmodi eadem die nona mensis novembris, inter solos praesentes et divinis officiis personaliter interessentes (reliquis vero absen-

Praeter alia onera hic designata.

tibus penitus et omnino exclusis) pro sua cuiusque rata quemlibet, ut supra, tangente, integre (nihilque deducto pro fabricis et candelis, quae tam in altari, quam extra altare a dictis capitulo eius numeri et ponderis, prout in solemnioribus missis ipsius ecclesiae Lateranensis consuetum erat, exponi deberent) distribuenda quotannis retinerentur, et asservarentur; ex integris vero fructibus praedicti monasterii aliqua portio, loci Ordinario benevisa, deduceretur, eaque penes oeconomos, ad id deputandos remaneret, quae etiam inservire deberet pro maintenance aliquorum sacerdotum, regularium seu saecularium, ac aliorum ministrorum, qui ecclesiae vel cappellae, quae in loco, ubi dictum monasterium existit, vel alibi construeretur, divinis inservirent, et iis officiis et oneribus satisfacerent, quae in praedicto monasterio caenus fundata et celebrari solita fuisse reperirentur: dicti vero capitulum, canonici, necnon beneficiati et clerici praemissa omnia ex largitione pura et mera gratia ac liberalitate dicti Henrici regis recepisse et recipere confiterentur, omnesque supradictas condiciones, concordias et pacta (ita tamen, quod Henricus, et eius successores Francorum reges praedicti, reservationi seu impositioni alicuius pensionis annuae super dictis octo portionibus, per eosdem octo canonicos pro tempore nominatos percipiendis, nullo unquam tempore consentirent) acceptare, et observare deberent et tenerentur; quodque per huiusmodi unionem, annexionem et incorporationem nullum ius censeretur acquisitum eidem ecclesiae Lateranensi, sive eius archipresbytero ac capitulo, super collatione et provisione prioratum aut aliorum beneficiorum seu officiorum, tam perpetuorum quam ad nutum amovibilium, a dicto monasterio dependentium, sive ad illud spectan-

tium, sed nominatio personarum idonearum ad prioratus conventuales et vere electivos ab ipso monasterio dependentes ad praedictum Henricum sive eius successores Francorum reges huiusmodi, prout antea, competeret; et, nisi prioratus a dicto monasterio dependens ex tunc primo vacaturus concederetur praedicto Antonio in recompensam pro extinctione dictae pensionis, dictus Henricus rex consentiret, ut supra, unioni dicti prioratus sacristiae eiusdem ecclesiae Lateranensis; si vero in huiusmodi pensionis extinctione prioratus primo vacaturus huiusmodi eidem Antonio concederetur, praedictus Henricus rex unioni, annexioni, incorporationi alterius prioratus secundo loco vacaturi, pro comparandis ornamentis et suppellectilibus ecclesiasticis pro dicta ecclesia Lateranensi et specialiter pro altari, ut praefertur, designando, consentiret, prout in transactione ac diplomate, necnon conventionem huiusmodi, ac publico desuper confecto instrumento plenius dicitur contineri.

§ 2. Quare pro parte Henrici regis, ac capituli, canonicorum, ac beneficiorum necnon clericorum, et Antonii praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus transactionem et conventionem, aliaque praemissa pro illarum subsistentia firmiori nostro et dictae Sedis patrocinio communitate, ac aliis desuper opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos, in quorum manibus praedicti capitulum, canonici et beneficiati ac clerici supradictis eorum praetensionibus ad effectum dictae transactionis et conventionis sponte et libere cesserunt, quique cessionem huiusmodi duximus admittendam, praedicti Henrici regis singularem animi benevoli erga ecclesiae Lateranensis capitulum, canonicos et beneficiatos necnon clericos praedictos propensionem ac de-

Reservata congrua pensione pro inservientibus ecclesiae, vel cappellae monasterii.

Additaque sunt nonnullae aliae clausulae.

Huiusmodi transactio confirmari petitur.

Paulus ratum habet.

In iunctumque capitulo onus duas solemnes missas celebrandi.

ventionem huiusmodi non parum in Domino commendantes, ac eosdem canonicos et beneficiatos necnon clericos et Antonium, eorumque et capituli huiusmodi singulares personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, necnon verum et ultimum dicti monasterii vacationis modum, etiamsi ex illo quaevis generalis reservatio etiam in corpore iuris clausa resultet, ac quarumcumque unionum, annexionum, et incorporationum ecclesiae Lateranensis et mensae huiusmodi hactenus quomodolibet factarum tenores, illarumque fructuum, reddituum, et proventuum veros annuos valores praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, transactionem et conventionem, aliaque praemissa omnia, etiam in dicto documento contenta, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque respective et inviolabiliter firmitatis robur adiciamus, ac omnes, et singulos, tam iuris quam facti, defectus, si qui intervenerint in eisdem, etiamsi ad hoc, ut suppleri vel sanari possint, specialis, specifica, et expressa mentio facienda esset, supplemus;

§ 4. Et insuper dictum monasterium (quod curâ et conventu caret, ac cuius fructus, redditus, et proventus ad ducentos florenos auri in libris Camerae Apostolicae taxati reperiuntur) quovis modo, et ex cuiuscumque personâ, seu per liberam cuiusvis de illo illiusque regimine et administratione in Romanâ Curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus, sponte factam

commendae iuris cessionem, aut Constitutionem felicitis recordationis Ioannis Papae XXII praedecessoris nostri, quae incipit *Execrabilis*, vel assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati, vacet, seu ipsius monasterii cuius personae facta commenda cesset etiamsi tanto tempore vacaverit, quod eius provisio, iuxta Lateranensis statuta concilii aut alias canonicas sanctiones, ad Sedem praedictam legitime devoluta existat, ab eo consistorialiter disponi consueverit seu debeat, ipsaque provisio ad Sedem praedictam specialiter vel generaliter pertineat, ac super regimine et administratione praedictis inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa (dummodo tempore datae praesentium eidem monasterio de abbate provisum aut illud alteri commendatum canonicè non existat), cum illi forsân annexis et omnibus iuribus et pertinentiis suis, eidem mensae capitulari (ita quod liceat capitulo et canonicis beneficiatis et clericis praedictis per se, vel alium, seu alios eorum et dictae mensae nomine seu nominibus, propria auctoritate corporalem, realem et actuaalem possessionem dicti monasterii ac annexorum iuriumque et pertinentiarum praedictorum libere apprehendere, ac apprehensam perpetuo retinere, illiusque fructus, redditus et proventus, iura, obventiones, et emolumenta quaecumque, demptâ tamen ex eis praedictâ portione pro manutentione presbyterorum ac aliorum ministrorum ecclesiae seu cappellae dicti monasterii, ut praefertur, pro tempore deservientium quotannis desumendâ, percipere, exigere, levare, arrendare, locare, dislocare, ac in suos usus et utilitatem, modo et formâ praemissis, convertere, Dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentiâ desuper minime requisitâ, cum

praedicti Henrici regis ad hoc expressus accedat assensus) apostolicâ auctoritate et tenore praedictis etiam perpetuo unimus, annectimus et incorporamus.

Clansulae.

§ 5. Decernentes transactionem, conventionem, aliaque illas concernentia et in dicto documento contenta valida et efficacia fore et esse, ac perpetui roboris firmitatem obtinere, ac per eos, ad quos nunc spectat et pro tempore spectabit, firmiter observari debere, nec ab illis ullo umquam tempore resiliiri posse, sed ad illorum omnium observationem perpetuo obligatos esse et fore, et ad id censuris ecclesiasticis, ac pecuniariis poenis cogi et compelli posse; sicque ab omnibus, et singulis censi unionem, annexionem, et incorporationem huiusmodi; praesentesque litteras de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, seu impugnari, aut aliâs quomodolibet infringi, vel retractari, seu invalidari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu in ius vel controversiam revocari, aut adversus eas quodcumque iuris et facti, vel iustitiae aut gratiae remedium intentari, impetrari, vel concedi nullatenus umquam posse; nec eas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel aliis contrariis dispositionibus, etiam desuper, in genere vel in specie, pro tempore quomodolibet, etiam apostolicâ auctoritate, factis et faciendis comprehendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac etiam de novo, et sub quacumque posteriori datâ, per capitulum, canonicos, beneficiatos et clericos ecclesiae Lateranensis pro tempore existentes huiusmodi quodcumque eligendâ, concessas esse et fore, eisque suffragari debere; sicque, et non aliter per

quoscumque iudices, commissarios et delegatos quavis auctoritate fungentes, ac etiam causarum Palatii Apostolici auditores, iudicari et definiri debere, irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Quocirca dilectis filiis curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, et Agennensi ac Burdegalensi officialibus per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras, et in eis contenta huiusmodi, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Henrici et pro tempore existentis Francorum regis, necnon capituli, et canonicorum, et beneficiatorum, necnon clericorum praedictorum, seu aliquis eorum, desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis omnibus, et singulis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostrâ praesentes litteras et in eis contenta praedicta firmiter observari, ac singulos, quos ipsae praesentes litterae concernunt et concernent quomodolibet in futurum, illis pacifice frui et gaudere; non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari: contradictores quoslibet, et rebelles per sententias, censuras, et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, necnon, legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 7. Non obstantibus praemissis, ac pia memoriae Bonifacii Papae VIII etiam praedecessoris nostri, etiam qua cavetur ne quis extra suam civitatem vel dioecesim, nisi in certis tunc expressis casibus,

Exequutores designantur.

Derogationes.

et in illis ultra unam dietam a fine suae dioecesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a dicta Sede deputati extra civitatem vel dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel alii vices suas committere audeant vel praesumant, ac in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, nec non nostra, per quam inter alias volumus, quod, petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem, secundum communem aestimationem, etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non varet, et semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, ac generalis et novissime celebrati Lateranensis Concilii¹, uniones, annexiones et incorporationes perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, necnon concordatis praedictis, ac monasterii et Ordinis praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis, illis eorumdemque monasterii et Ordinis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis et cum quibusvis clausulis et decretis, in contrarium forsitan quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, de praedicti Henrici regis ad hoc expresso accedente consensu, concordatis praedictis, etiam si de illis specialis, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc

¹ Edit. Main. legit *Conciliarum*: porro plures alias in hac Const. emendationes peregrinas, quas piguit adnotare (R. T.).

servanda foret, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, confirmationis, approbationis, adiectionis, suppletionis, unionis, annexionis, incorporationis, decreti, voluntatis, mandati et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicae MDCV, quinto Idus octobris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 11 octobris 1605, pontif. an. I.

XVII.

Restitutio et innovatio festivitatis sancti Ubaldi, episcopi Eugubini, Ordinis Canoniorum Regularium Lateranensium, pro die XVI maii¹.

Paulus Papa V,
Servus Servorum Dei.

Ex iniuncto nobis apostolici muneris debito ad ea libenter intendimus, per quae sanctorum veneratio et christifidelium devotio augetur, cum praesertim pia virorum principum vota id exposcunt, ac aliis in Domino conspicimus salubriter expedire.

¹ Hunc sanctum canonizavit et eius festivitatem instituit Coelestinus III in sua Const. vi *Benedictus* tom. III pag. 82.

Clausulae posteriores.

Exordium.

Supplicatio ducis Urbini et abbatis Ordinis canonicorum regularium.

§. 1. Pitis igitur ac devotis supplicationibus dilecti filii nobilis viri Francisci Mariae Urbini ducis et dilectorum filiorum abbatis generalis et universae congregationis Canoniorum Regularium Lateranensium Ordinis S. Augustini nominibus nobis humiliter porrectis inclinati, ac ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super sacris ritibus et ceremoniis deputatorum, ut christifidelium veneratio erga sanctum Ubaldum, olim episcopum Eugubinum, magis augeatur, quem ob insignia miracula, quae illius intercessione, ut pie creditur, omnipotens Deus operari dignatus est et in dies operari dignatur, maxime in liberandis a daemone obsessis, et ob celebrem in universo orbe illius vitae sanctitatem, felicitis recordationis Coelestinus Papa III praedecessor noster in Sanctorum numerum retulit, et erga quem dictus Franciscus Maria dux ob speciales gratias a Deo, ipsius sancti Ubaldi meritis et intercessione, ut similiter pie creditur, susceptas, et eadem Canoniorum Regularium congregatio, cuius Ordinis institutum et vivendi rationem ipse sanctus Ubaldus in canonica Portuensi apud Ravennam suscepit, singularem gerunt affectum;

Restitutio festivitatis.

§ 2. Harum serie perpetuo statuimus et ordinamus, ut ipsius S. Ubaldi pontificis et confessoris dies festus in Calendario Romano ad diem decimum sextum mensis maii adscribatur, et de eodem sancto Ubaldo pontifice et confessore in universo orbe a clericis saecularibus et regularibus quibuscumque, qui divinum officium recitare tenentur, eo die commemoratio, tamquam de festo simplici fieri debeat.

Clausulae de privilegio.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Marcum

sub annulo Piscatoris, die xxvi octobris MDCV, pontificatus nostri anno I¹.

Dat. die 26 octobris 1605, pontif. an. I.

XVIII.

Approbatio collegii sub invocatione sancti Hieronymi, a S. R. E. cardinale Matthaio Romae instituti, ad piam egenorum scholarium, ad sacrarum litterarum et iuris canonici studium incumbendum, educationem, cum gratiarum et privilegiorum concessione.

Paulus episcopus
Servus Servorum Dei,

Dilecto filio nostro in Urbe eiusque districtu vicario in spiritualibus generali, salutem et apostolicam benedictionem.

Altitudo divinae providentiae, a qua bona et sancta opera omnia procedunt, ea suorum fidelium animis frequenter suggerit, quae ad collegiorum et aliorum piorum locorum propagationem, ac pauperum studii litterarum incumbere volentium mantentionem et instructionem, honorumque per eos emeritorum promotionem noscantur pertinere; unde nos, quibus eadem providentia universalis ecclesiae regimen est commissum, ipsorum fidelium, praesertim S. R. E. cardinalium, pias voluntates ad id tendentes, ut votivos sortiantur effectus, cum a nobis petitur, apostolici favoris suffragio libenter prosequimur, ac in his officii nostri partes favorabiliter interponimus, prout conspicimus salubriter expedire.

§ 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Cyriaci et Has-

Procedunt.

Hieronymus cardinalis Matthaieus collegii.

¹ Pridie huius diei confirmatae leguntur in forma communi Constitutiones clericorum regularium minorum in Brevi, cui initium: *Decet Romanum Pontificem*, et quod legitur in Compendio privilegiorum, huiusce Congregationis, Romae edito MDCXXVI et quidem pag. 30.

gium S. Hieronymi pro scholaribus institutum inest ab eius fratribus et haeredibus, et subsidium hic indicatum assignavit.

drubalis de Matthaeis domicellorum Romanorum petitio continebat, quod aliis bonae memoriae Hieronymus titulo sancti Pancratii presbyter cardinalis Matthaeius nuncupatus, cordi habens religionis augmentum et decorem piamque iuventutis eruditionem, in ultimo a se condito testamento, sub cuius dispositione ab humanis decessit, et ad gloriam omnipotentis Dei, et honorem divi Hieronymi advocati sui, Cyriaco et Hasdrubali praefatis eius fratribus et haeredibus universalibus, inter alia, centum et quinque diversorum Montium de Urbe loca non vacabilia, et decem mille scuta monetae in emptionem totaliorum locorum Montium non vacabilium, etiam de Urbe, seu censuum annuorum tuto et bene impositorum, aut honorum stabilium, eorum arbitrio eroganda praelegavit seu reliquit. Insuper voluit et mandavit quod, post factam emptionem huiusmodi, quinque usque ad sex mille scuta intra sex menses, a die obitus sui computandos, in emptionem alicuius domus seu loci, eisdem Cyriaco et Hasdrubali benevisae seu benevisi, converti, ibique collegium sancti Hieronymi nuncupandum erigi et institui; et quatenus pro emptione domus seu loci huiusmodi erogaretur minor summa dictis sex mille scutis, habitâ ratione ad illius pretium et fabricam, si qua facienda esset pro constructione et usu dicti collegii, id totum quod superesset, in emptionem similium locorum, sive censuum, aut honorum ad commodum et beneficium dicti collegii investiri; ipsum autem collegium, ac bona illi pro eius dote assignanda, de proprietate et iure patronatus Cyriaci et Hasdrubalis praedictorum, ac filiorum, nepotum, pronepotum et aliorum ex eis descendentium in infinitum, unius scilicet post alium, esse, ac, illis omnibus deficientibus, omnes alios in primogeniturâ per cum super successione partis Castro-

rum Iovis, Rocchae Sinibaldae et Belmontis ratione donationis per eundem antea praedictis Cyriaco et Hasdrubali factae institutâ comprehensos, exclusis semper feminis, et aliâs iuxta eiusdem primogeniturae formam, seriem et continentiam, eis succedere; et quatenus, elapsis dictis sex mensibus, domus seu locus huiusmodi empta vel emptus non esset, tunc per Cyriacum et Hasdrubalem praefatos aliqua idonea domus ad hunc effectum conduci deberet¹.

§ 2. Ipsique Cyriacus et Hasdrubal ac eorum primogeniti, unâ cum praeposito domus sancti Blasii de Annulo, etiam de Urbe, congregationis Clericorum Regularium sancti Pauli Decollati pro tempore existente, dictum collegium gubernare et administrare, ac magistrum seu rectorem, scholares, famulos, servientes, ut infra, qualificados in dicto collegio introducendos eligere et admittere, eosque expellere et remove, ac alios sufficere, statutaque, ordinationes et constitutiones pro illius felici statu et prospera directione facere, condere et compilare deberent, illaque, prout occasio se offerret et eis videretur, reformare et corrigere, ac eisdem addere et detrahare possent, ac denique liberam ipsius collegii administrationem haberent, omni et quacumque superioritate et superintendentia omissâ, rogans et hortans Cyriacum et Hasdrubalem ac praepositum praedictos, quatenus in opportunis ordinationibus huiusmodi faciendis, ex quibus rerum conservatio pendebat, omni cum diligentia et sedulitate uti vellent, hac unâ inter caeteras additâ ac inviolabiliter et perpetuo observandâ, videlicet, quod tam magister seu rector, quam scholares et servientes dicti collegii, primâ dominicâ cuiuslibet mensis, sua peccata confiteri, et sacrosanctam Eucharistiam sumere te-

¹ Vocem *deberet* addendam reputavimus (R.T.).

Eius regimen Cyriaco et Hasdrubali fratribus et praeposito Congregationis clericorum regularium sancti Pauli commisit cum facultate statuta opportuna faciendi.

nerentur, ut eodem tempore Deo servire, scientias ediscere, et gratias de beneficiis perceptis referre valerent.

Rectorem ab eis deputari iussit.

§ 3. Et propterea statuit et ordinavit quod unus magister seu rector sacerdos, a Cyriaco et Hasdrubale ac successoribus necnon praeposito praefatis eligendus, dicto collegio praeesset, ac scholarium et famulorum seu servientium praedictorum curam gereret.

Introitum administrationem praescripsit.

§ 4. Eâ tamen conditione, quod Cyriacus et Hasdrubal ac successores praedicti de per se soli curam et administrationem dotis et pecuniarum eiusdem collegii, necnon facultatem loca Montium et census seu bona stabilia huiusmodi emendi, et, in eventum illorum extinctionis, pretium inde proventurum, prout eis videretur et inferius ordinatur, reinvestiendi haberent; sed in expeditione mandatorum manus dicti praepositi intervenire, et deliberationes magni momenti super rebus dicti collegii similiter cum eius interventu fieri deberent.

Scholarium qualitates admittendorum designavit.

§ 5. Quodque in eodem collegio tot, quot ex introitibus illius dotis ibi manentem possent, scholares Romani originarii, seu etiam cives ex privilegio, de nobili genere procreati et pauperes reciperentur: ita tamen ut unus vel duo ex Nonantulae, et unus ex Famularum terris nullius dioecesis provinciarum Bononiensis et Urbinatensis respective oriundi, si qui adessent qui dictorum scholarium muneri et consortio adscribi instarent, dictis Romanis praerferrentur, dummodo idonei et acceptabiles forent. Sub hoc autem principio dilecti filii, Prosper Bonus ex terrâ sancti Angeli sub dominio ducatus Urbini (Ioannis Francisci Fagnani, qui sibi a secretis negotiis Congregationis Concilii Tridentini spatio tredecim annorum et ultra inservierat, consanguineus) loco illius qui de dictâ terrâ Famularum admittendus esset, necnon Victorius

Piccinus Francisci etiam Piccini (Tridentinus, civis tamen Romanus) obsequiis dicti Cyriaci insistentis natus, in scholares eiusdem collegii etiam reciperentur; caeteris omnibus circa dictum collegium dispositis (quibus in aliquo eâ vice dumtaxat exceptâ derogari voluit) firmiter remanentibus.

De aetate scholarium.

§ 6. Omnes vero scholares praefati, tempore eorum receptionis in dicto collegio, decem et septem annorum ad minus suae aetatis ac in litteris humanioribus sufficienter instructi essent.

§ 7. Nec aliis quam sacrae paginae et iuris canonici studiis incumbere possent.

Studiis ipsorum.

§ 8. Vestesque clericales, scilicet nigri coloris et uniformes, sumptibus dicti collegii, deferrent.

Et habitu.

§ 9. Ac in ipso collegio usque ad vigesimum quintum eiusdem suae aetatis annum retineri et educari, completoque anno huiusmodi, locum aliis cedere tenerentur.

Scholares usque ad annum 25 et non ultra retineri iussit.

§ 10. Quodque loca Montium, seu census aut bona, ad opus dicti collegii, ut praefertur, assignata, et deinceps emenda pro dote et sustentatione dicti collegii, perpetuo affecta et hypothecata remanerent, nec in alium usum converti possent; et, in eventum illorum extinctionis, pretium inde redigendum, statim apud Montem Pietatis de Urbe deponeretur, cum mentione seu enunciatione quod pecuniae huiusmodi pro dicto collegio destinatae existebant, neque ex eodem Monte, nisi ad effectum illud in emptionem aliorum locorum Montium non vacabilium, sive censuum bene et secure impositorum, aut rerum stabilium, prout Cyriacus et Hasdrubal ac eorum successores praefati unâ cum dicto praeposito magis expedire cognoscerent, amoveri posset; ac in litteris patentibus desuper expediendis, seu in celebratione instrumentorum desuper conficiendorum, semper expressa et spe-

Bona Collegio assignata nunquam velut alienari.

cifica mentio fieret, pecunias huiusmodi ad praefatum collegium ex dispositione ipsius Hieronymi cardinalis spectare, illasque huiusmodi oneribus et conditionibus, nempe pro dote et sustentatione dicti collegii, subiacere, et hoc toties, quoties casus contingeret; atque ita perpetuis futuris temporibus dos huiusmodi dicto collegio, isto et omni alio meliori modo, conservari; fructus autem locorum, censuum seu bonorum huiusmodi, donec erectio dicti collegii sequeretur decurrendi, ad commodum, utilitatem et augmentum eiusdem collegii investiri; factaque congerie dotis huiusmodi, ex omnibus et quibuscumque illius fructibus singulis annis in perpetuum trecenta scuta monetae detrahi, ac illa in tot locis Montium non vacabilium, vel censibus annuis, aut bonis stabilibus, ad commodum et augmentum eiusdem collegii investiri deberent, ad hoc ut, facta investitura huiusmodi, dictum collegium fructibus inde percipiendis uti et frui posset, prout in dicto testamento plenius dicitur contineri.

Haeredes
cardinalis Ma-
thaei eius men-
tem exequuti
pontificia au-
toritate petunt
roborari.

§ 11. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, Cyriacus et Hasdrubal praefati (pam dicti Hieronymi cardinalis dispositionem ad effectum quantocius perducere desiderantes) ex dicta summâ decem mille scutorum ab eo, ut praefertur, legatâ quamdam domum, in viâ quae tendit ad ecclesiam sancti Nicolai sub Monte Quirinali sitam, ad usum collegii huiusmodi satis opportunam et commodam ab haeredibus Pamphili de Desideriis quinque millium scutorum, et censum annuum sortis principalis aliorum quinque millium scutorum a Hieronymo Serlupio dilectis filiis, et (nuperrime sequutâ dicti census, pro summâ bis mille scutorum, redemptione seu extinctione) ex ipsis bis mille scutis, et de fructibus ex dote dicti collegii eâtenus decursis, alia viginti novem loca Montis Farnesii, etiam de Urbe,

emerint, et in domo praefatâ collegium huiusmodi erigi cupiant, illique pro suâ dote, sub hoc primordio, residuum census huiusmodi, quod est ter mille scutorum, ac viginti novem praedicta necnon alia centum et quinque diversorum Montium non vacabilium per eos iam ad hunc effectum destinata et designata loca assignare intendant; pro parte Cyriaci et Hasdrubalis praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum quatenus praemissis annuere et desuper opportune providere de benignitate apostolicâ dignemur.

§ 12. Nos igitur Cyriacum et Hasdrubalem praefatos, ac eorum quemlibet, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, necnon dicti testamenti ac quarumcumque aliarum scripturarum super praemissis et eorum singulis, publice et privatim, ac aliâs quomodolibet confectarum, et in illis contentorum ac inde sequutorum quorumcumque tenores, necnon domus seu domorum huiusmodi veriores situationes, confines, earumque, ac locorum Montium et census praefatorum veros etiam annuos valores praesentibus pro sufficienter et totaliter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, circumspectioni tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus auctoritate nostrâ de praemissis te diligenter informes, et si per informationem huiusmodi ita esse repereris, in praefatâ vel aliâ per Cyriacum et Hasdrubalem praedictos ad hunc effectum forsitan emendâ domo, collegium sancti Hieronymi nuncupandum, cum capellâ seu oratorio, refectorio communi, sigillo, bibliothecâ, archivio, caeterisque colle-

Paulus rem
suo in Urbe vi-
cario committit.

Et, debita in-
formationibus
praemissis.

gialibus insignibus, ac membris et officinis necessariis pro perpetuis receptione, usu et habitatione unius magistri seu rectoris habilis et idonei, qui presbyter existat, et scholarium, famulorum seu servientium eiusdem collegii curam gerat, et ipsi collegio, iuxta traditam ab eodem Hieronymo cardinalis formam et non aliâs, praesit, ac tot, quot ex dictis collegii proventibus et redditibus annuis (deductâ ex eis in primis et ante omnia trecentorum scutorum summâ quotannis in utilitatem et augmentum dicti collegii iuxta praedicti Hieronymi cardinalis dispositionem investendâ) pro tempore commode sustentari et manuteneri poterunt, scholarium iuxta dispositionem et ordinationem dicti Hieronymi cardinalis, ut praefertur factas, qualificatorum eligendorum, recipiendorum, educandorum, retinendorum, ac etiam expellendorum et removendorum, sub perpetuis curâ, gubernio, regimine et administratione Cyriaci et Hasdrubalis ac suorum primogenitorum praedictorum, qui per se solos omnimodam dotis et pecuniarum dicti collegii curam et administrationem habere debeant cum facultatibus, oneribus, conditionibus, modo et formâ a dicto Hieronymo cardinalis praescriptis, perpetuo (sine tamen alicuius praeiudicio) erigas et instituas; illique sic erecto et instituto, pro eius dote, ac magistri seu rectoris, ac scholarium praedictorum, usu, habitatione et sustentatione, honerumque illis incumbentium supportatione¹, praedictam vel aliam seu alias domos, ut praefertur, emendas, cum omnibus et singulis illarum aedificiis, structuris, situ, ambitu, iuribus, pertinentiis et dependentiis quibuscumque, ac residuum praedicti census, necnon omnia et singula loca Montium per Cyriacum et Hasdrubalem praefatos

Collegium e-
rigat et insti-
tuat.

¹ Perperam omnino edit. Main. habet *bonorumque supportationem praedictam* (n. T.).

tam empta et assignata, quam emenda et assignanda, ut praefertur (ita quod liceat Cyriaco et Hasdrubali ac primogenitis praedictis corporalem, realem et actualem illorum omnium possessionem, per se vel alium, seu alios, eorum et dicti collegii nominibus, propriâ auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque, ex eis seu dote huiusmodi provenientia, percipere, exigere, levare, recuperare, locare et arrendare, ac in communes dicti collegii usus et utilitatem convertere, cuiusvis licentiâ desuper minime requisitâ), etiam perpetuo applices et appropries.

Et a superiori-
tate ac iurisdic-
tione quorum-
cumque officia-
lium, etc., exi-
mat.

§ 13. Insuper ipsum collegium ac illius pro tempore existentes magistrum seu rectorem, scholares, collegiales, oeconomos, officiales, ministros et personas, eorumque res et bona mobilia praesentia et futura, cuiuscumque quantitatis, qualitatis, generis et speciei existentia, ab omni et quacumque pro tempore existentium dictae Urbis gubernatoris, senatoris, conservatorum, reformatorum, et nostri ac Romani Pontificis pro tempore existentis in eadem Urbe et illius districtu in spiritualibus vicarii, necnon causarum curiae Camerae Apostolicae generalis auditoris, et quorumcumque nostrorum et Sedis Apostolicae de latere legatorum, ac vicelegatorum, et quarumcumque aliarum personarum ubilibet constitutarum et quavis auctoritate et dignitate, tam ecclesiasticâ quam mundanâ, etiam cardinalatus honore fungentium¹ visitatione, correctione, iurisdictione, dominio, superioritate et potestate similiter perpetuo eximas et liberes.

§ 14. Ac sub nostrâ et pro tempore existentis Romani Pontificis protectione

Et sub tutela
Sedis Apostoli-
cae recipiat.

¹ Infra pag. 239 legitur *fulgentium* (n. T.).

et inviolabili conservacione suscipias, eidemque Sedi immediate subiicias.

Haeredesque praedictos collegii administratores constituat.
 § 15. Necnon Cyriacum et Hasdrubalem, et ab eis descendentes primogenitos praefatos, in dicti collegii illiusque magistri seu rectoris, scholarium, collegialium, oeconomorum, officialium, ministrorum et personarum, necnon honorum et rerum quorumcumque protectores et generales administratores, quatenus opus sit, pariter perpetuo constituas et deutes.

Collegio et eius personis indulta aliorum in Urbe Collegiorum communitate.
 § 16. Necnon eisdem collegio, illiusque magistro et rectori, scholaribus, collegialibus, oeconomis, officialibus, ministris et personis, ut omnibus et singulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, praerogativis, antelationibus, praeminentiis, concessionibus, indultis, favoribus, caeterisque gratiis universis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus alia collegia et pia loca in dicta Urbe instituta, illorumque magistri seu rectores, scholares, collegiales, oekonomi, officiales, ministri et personae, de iure, usu, consuetudine, privilegio vel aliis quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, similiter et pariformiter ac aequae principaliter, absque ulla prorsus differentiâ, uti, frui, potiri et gaudere libere et licite valeant, itidem perpetuo indulgemus.

Eisdem haeredibus ac praeposito congregationis clericorum sancti Pauli de callati facultatem edendi ordinationes et statuta dicti collegii concedat.
 § 17. Necnon Cyriaco et Hasdrubali ac primogenitis unâ cum praeposito praedictis quaecumque statuta, ordinationes, constitutiones, capitula et decreta, ad eiusdem collegii, illiusque personarum, rerum et honorum spiritualium et temporalium curam, regimen, gubernium, directionem et administrationem, ac scholarium praedictorum nominationem, receptionem, admissionem, expulsionem, aetatem, qualitatem, victum, vestitum, instructionem, disciplinam ac studii cur-

sum, caeteraque ad huiusmodi curam et administrationem pertinentia (licita tamen et honesta, ac sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis ipsiusque Hieronymi cardinalis dispositioni et menti non contraria, et a te approbata, quae eo ipso apostolicâ auctoritate confirmata et approbata sint et esse censeantur, ac ab omnibus, ad quos pro tempore spectabit, etiam sub poenis in contravenientes statuendis, observari debeant, omni et quacumque superioritate et superintendentiâ omissâ) faciendi et edendi, ac illa, quoties pro eorum et temporum qualitate seu aliis expediens videbitur, mutandi, corrigendi, moderandi, reformandi aut alia ex integro condendi, plenam et absolutam licentiam et facultatem impertiaris.

Praeposito praedicto onus et munus praefatum perpetuo retinere praecipiat.
 § 18. Ceterum, quia de facili evenire potest ut modernus, vel pro tempore existens praepositus praefatus, onera et munera sibi a dicto Hieronymo cardinali, circa statum et gubernium dicti collegii, ut praenarratur, iuncta, aliquo modo detrectare tentet, eidem praeposito, tam moderno quam pro tempore existenti, ut omni et quocumque tempore omnia onera et munera huiusmodi, prout sibi a dicto Hieronymo cardinale iniuncta sunt, promptâ animi devotione suscipere et exequi, numquam autem quovis colore, praetextu vel ingenio detrectare debeat, praecipias et mandes.

Iuspatronatus dicti collegii ad haeredes cardinalis Matthaei iuxta illius dispositionem spectare declarat.
 § 19. Postremo collegium per praesentes erectum, illiusque dotem huiusmodi, de proprietate et iurepatronatu Cyriaci et Hasdrubalis ac suorum filiorum, nepotum, pronepotum et aliorum descendentium praedictorum, unius scilicet post alium, et, illis omnibus deficientibus, aliorum ad dictam primogenituram vocatorum, iuxta illius formam et tenorem, esse et fore, ac iuspatronatus huiusmodi illis ex primaeva, integrâ et omnimodâ fundatione atque dotatione de bonis mere

patrimonialibus factâ, et aliis in omnibus et per omnia iuxta praedicti Hieronymi cardinalis testamentum, dispositionem et ordinationem, competere,

Clausulas huic Constitut. apponant.

§ 20. Praesentes quoque litteras sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per nos, vel alios Romanos Pontifices successores nostros, etiam in crastinum assumptionis successorum huiusmodi ad summi apostolatus apicem, sub quibuscumque verborum expressionibus et formis, etiam motu proprio, pro tempore factis, minime comprehendere, sed tamquam pro fundatione et dotatione dicti collegii sancti Hieronymi ad bonarum artium cultum instituti concessas, semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub datâ per administratores pro tempore existentes praefatos quaecumque eligendâ concessas esse et fore, suumque plenarium effectum sortiri et obtinere,

Et clausulam quoque sublatâ, etc. addat.

§ 21. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, ac causarum Palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, in quavis instantiâ iudicari et definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernas.

Contrariis quibuscumque Pontifex derogat.

§ 22. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis apostolicis, necnon in provincialibus et synodalibus, universalibusque conciliis editis specialibus et generalibus constitutionibus et ordinationibus, necnon dictae Urbis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, et legibus mu-

nicipalibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Urbi, ac dictis filiis populo romano, necnon camerario, vicario, gubernatori, auditori, senatori, caeterisque superioribus, et personis praefatis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac Sedem praedictam, etiam motu simili, et ex certâ scientiâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, ac aliis concessis et confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus et sufficienter derogatum esse decernimus: caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCV, decimosexto kalendas decembris, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 16 decembris 1605, pontif. an. 1.

Sequitur decretum erectionis dicti collegii editum a cardinali Pamphilio Papae Vicario.

§ 23. Illustrissimus et reverendissimus dominus Hieronymus cardinalis Pamphili

Decretum S. R. E. cardinalis Pamphili

super institutione collegii in executionem praesertim litterarum.

lius, vicarius et iudex ut supra deputatus¹, dictis litteris apostolicis ea, qua decuit, reverentia receptis, illisque visis, et contentis in eis bene auditis et intellectis, visoque testamento, ut supra, exhibito et producto, et demum visis videndis et consideratis considerandis, volens ad praefatarum litterarum executionem procedere, collegium, de quo in dictis litteris, erexit et instituit cum appropriatione et applicatione honorum, facultatibus et declarationibus, ac modo et forma a dicto bonae memoriae Hieronymo cardinali praescriptis, ac cum exemptione, liberatione, subiectione, indulgentia, deputatione, licentia, facultate, impertitione, concessione, praecepto, reservatione, assignatione et decreto, ac alia in omnibus et per omnia iuxta earumdem litterarum apostolicarum formam, etc., et tenorem, etc. non solum praemisso sed etiam omni alio meliori modo, etc.

Stipulatio dicti decreti.

Actum Romae in palatio solitae residentiae dicti illustrissimi et reverendissimi domini cardinalis vicarii, praesentibus ibidem dominis Francisco Romaulo clerico romano et Mutio Passarino de Nursia clerico Spoletanae dioecesis, Curiae connotariis, testibus ad praemissa omnia et singula habitis, vocatis principaliter, atque rogatis.

Cardinalis subscriptio.

Hieronymus cardinalis Pamphilius S. D. N. Papae vicarius.

Notarius rogatus.

Faustus de Barberiis dictae curiae notarius rogatus.

XIX.

Deputatio vicarii Papae in iudicem causarum dicti collegii Matthaei.

1 Hinc videretur quod decretum istud post Const. seq. aptius forsitan fuisset collocandum (R. T.).
2 In edit. Main. seq. Const. apponitur, absque numero, ut appendix praec. (R. T.).

Paulus Papa V, ad futuram rei memoriam.

Supernam dispositionem illius, cuius inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, in eminenti apostolicae dignitatis specula, meritis licet imparibus, constituti, ad ea, per quae personis quibuslibet, praesertim illis qui adolescentibus in litterarum studiis, bonis moribus ac disciplinis instruunt, ipsisque adolescentibus ac studiosis iustitia, minori cum eorum dispendio, administretur, libenter attendentes, illa eis propterea benigne concedimus, quae eorum indemnitati, fore conspicimus opportuna.

Exordium.

§ 24. Alias siquidem nos supplicationibus dilectorum filiorum Cyriaci et Hasdrubalis de Matthaemis domicellorum romanorum et marchionum Iovis et Rocchae Sinibaldae castrorum pro eorum parte nobis porrectis inclinati (pro complemento ultimae voluntatis bonae memoriae Hieronymi, dum vixit, tituli sancti Pancratii S. R. E. presbyteri cardinalis Matthaei nuncupati, dictorum Cyriaci et Hasdrubalis fratris germani, qui in ultimo suo testamento eosdem Cyriacum et Hasdrubalem haeredes sibi universales instituerat, et inter alia, de quibus tunc disposuerat, in alma Urbe nostra, et domo seu loco dictis Cyriaco et Hasdrubali benevisa seu beneviso, unum collegium scholarium sancti Hieronymi nuncupandum, erigi et illi etiam tunc expressa bona in dotem applicari mandaverat) in quadam per dictum Cyriacum et Hasdrubalem emptam vel aliam seu aliis donibus ad hunc effectum emendam vel emendis, unum collegium sancti Hieronymi, ut praefertur, nuncupandum, pro perpetuis usu et habitatione unius rectoris, et nonnullorum scholarium, sub perpetuis quoque cura, regimine et administratione dictorum Cyriaci et Hasdrubalis et primogenitorum

Enunciatio institutionis collegii Matthaei.

suorum, ac alias certis aliis modo et forma similiter tunc expressis, apostolica auctoritate perpetuo ereximus et instituimus, illique sic erecto et instituto pro congrua illius dote domum seu domos huiusmodi, ac quaedam loca Montium non vacabilia ad eum finem et effectum tum emptam, tum resignatam, dispositioni testamentariae eiusdem Hieronymi cardinalis inhaerendo, applicavimus, appropriavimus, et insuper ipsum collegium, illiusque rectorem, professores, lectores, praeceptores, scholares, collegiales, oeconomos, officiales, ministros et personas, necnon res et bona quaecumque ab omni et quacumque dictae Urbis gubernatoris, senatoris, conservatorum, reservatorum, ac in eadem Urbe et illius districtu vicarii nostri in spiritualibus generalis, necnon curiae causarum Camerae nostrae Apostolicae generalis auditoris, dilectorum filiorum, et quorumcumque nostrorum et Sedis praedictae de latere legatorum et vicelegatorum, ac quarumvis aliarum personarum quavis auctoritate et dignitate etiam cardinalatus honore fulgentium visitatione, correctione et iurisdictione perpetuo exemimus, ac sub beati Petri et dictae Sedis necnon Romani Pontificis pro tempore existentis protectione et inviolabili conservatione suscepimus, eidemque Sedi immediate subiecimus, prout in litteris apostolicis desuper, sub datum videlicet sextodecimo kalendas decembris pontificatus nostri anno 1, expeditis plenius continetur.

Supplicatio Cyriaci et Hasdrubalis pro deputatione iudicis specialis causarum dicti collegii.

§ 25. Cum autem, sicut nobis nuper exponi fecerunt Cyriacus et Hasdrubal praedicti, experientia et usu compertum sit similia collegia, ut plurimum, litigiis et controversiis iudicialibus exerceri, et, nisi eis speciales iudices constituentur, passim huc et illuc coram diversis tribunalibus magno eorum incommodo et dispendio trahi, provideque ad hoc incon-

veniens a dicto collegio propellendum et eius opportunitatibus hac in parte consulentes dicti exponentes plurimum cupiant peculiarem eidem collegio iudicem, coram quo trahere et trahi tantummodo possint, per nos et Sedem praedicto modo et forma infrascriptis constitui et deputari; nobis propterea humiliter supplicari fecerunt exponentes praedicti, quatenus in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Deputatio vicarii papae in iudicem.

§ 26. Nos igitur testamenti ac litterarum huiusmodi tenorem praesentibus pro expressis habentes, dictosque exponentes specialis gratiae favore prosequi volentes, necnon eos et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati praedictum et pro tempore existentem dictae Urbis vicarium in specialem, perpetuum, irrevocabilem iudicem omnium et singularum litium, causarum et differentiarum, tam civilium quam (praeterquam quae fidem orthodoxam concernunt) criminalium et mixtarum, etiam earum, in quibus exequivit in vim obligationis, in forma Camerae praedictae factae, agi contigerit, tam inter dictum collegium, illiusque rectorem, praeceptores, magistros, scholares, officiales, ministros et alias personas quascumque nunc et etiam pro tempore existentes, quam inter eosdem et studii generalis dictae Urbis rectorem, ac quascumque alias personas, tam saeculares quam ecclesiasticas, cuiuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis et conditionis ac praecminentiae existentes, universitates, societates, congregationes, collegia,

capitula, ac tam virorum quam mulierum monasteria, hospitalia et pia loca, tam coniunctim quam divisim, ac tam active quam passive, ultro citroque ad invicem, vel alias quomodolibet iam forsitan motarum et deinceps movendarum;

Cui datur facultas procedendi summarie,

§ 27. Cum facultate illas per se vel eius vicesgerentes seu locatenentes, aut alium seu alios, quem vel quos ad hoc duxerit deputandos, etiam summarie, simpliciter et de plano, et sine strepitu et figurâ iudicii, sed solâ facti veritate inspectâ, ac etiam manu regiâ, cum omnibus et singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis, totoque negotio principali, etiam privative quoad omnes et singulos alios iudices ordinarios et delegatos, eorumque curias et tribunalia ecclesiastica vel saecularia, audiendi, cognoscendi, decidendi, sineque debito terminandi;

Citandique in curia et extra eam, ac omnibus iudicibus inhibendi.

§ 28. Necnon quoscumque interesse habentes, tam in Romanâ Curia quam extra eam, etiam per edictum publicum, constituto sibi summarie de non tuto accessu, citandi, ac quibusvis etiam eiusdem Curiae iudicibus et personis, quibus et quoties opus fuerit, sub sententiis, censuris et poenis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus videbitur, inhibendi, et, in eventum non partitionis, ad declarationem incursus censurarum et poenarum huiusmodi procedendi, ac sententias desuper ferendas debitae executioni demandandi, seu demandari faciendi;

Contradictores coercendi.

§ 29. Contradictores quoslibet et rebelles per similes censuras et poenas aliaque opportuna iuris et facti remedia compellendi, ac etiam auxilium brachii saecularis ad hoc invocandi;

Dubia in praemissis interpretandi, etc.

§ 30. Necnon quaecumque dubia et difficultates, si quae praemissorum occasione quomodolibet oriri contigerit, declarandi et interpretandi, omniaque et singula in eisdem praemissis et circa ea quomodo-

libet necessaria et opprotuna faciendi, gerendi, mandandi, exercendi et, exequendi, etiam omni et quacumque appellatione remotâ, auctoritate praedictâ, tenore praesentium, perpetuo constituimus et deputamus: ac perpetuo constitutum et deputatum esse et fore,

§ 31. Praesentes quoque nostras litteras de subreptionis seu nullitatis vitio notari, impugnari, retractari, annullari, vel invalidari, seu in ius vel controversiam vocari, vel ad viam et terminos iuris reduci, aut adversus illas quodcumque iuris, gratiae, vel facti remedium impetrari aut concedi nullatenus umquam posse, sed semper et perpetuo dicto collegio, illiusque praeceptoribus, magistris, scholaribus, ministris et aliis personis praedictis perpetuo suffragari,

Clausulae huius concessionis praeservativae.

§ 32. Sicque per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum dicti Palatii auditores, ac eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae cardinales iudicari et definiti debere, irritumque et inane auctoritate et tenore praedictis decernimus, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula subtilis, etc.

§ 33. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon facultatibus Camerae praedictae generali auditori concessis, seu statutis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, ac consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio, et ex certâ scientiâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, etiam consisto-

Clausulae contrariorum derogatoriae.

rialiter, ac alias in contrarium forsitan quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus habenda esset in nostris litteris mentio specialis, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque, aut si alicui, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possit per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam, ad de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xx novembris MDCVI, pontificatus nostri anno II°.

Dat. die 20 novembris 1606, pontif. an. II°.

XX.

De certo religiosorum numero cuicumque monasterio, conventui ac domui regulari praefigendo.

De hac religio-
gum sanxerat
Clemens VIII.

§ 1. Sanctissimus in Christo Pater et Dominus noster Dominus Paulus divinâ providentiâ Papa V, cum ex plurimis, iisque gravissimis decretis, quae felicis recordationis Clemens VIII ad regularem disciplinam restituendam et augendam condidit, illud maximi momenti esse animadverterit, quod a sacro Concilio Tridentino^o multo ante cautum etiam fuerat, ut is tantum religiosorum hominum numerus in singulis monasteriis, conventibus et domibus regularibus constitueretur, qui

1 Hanc Const., etsi datâ posteriorem, adiecit praecedenti, ratione materiae (R. T.).

2 Edit. Main. in notâ monet die 8 huius mensis confirmasse Paulum privilegia iam concessa Congregationi Canonicorum Lateranensium Ordinis sancti Augustini suo Brevi, *Paterna nostra*, quod non est in *Bull.* (R. T.).

3 Concil. Trident., sess. xxv, cap. III.

Bull. Rom. — Vol. XI.

32

vel propriis redditibus et obventionibus, vel consuetis emolumentis ac eleemosynis ali commode posset, magnamque fortasse observantiae regularis iacturam inde factam esse, quod Ordinum superiores illud exequi nimium distulerunt; ut, hoc etiam adhibito remedio, huiusmodi incommodo prospiceret, aditumque iis praelatis regularibus praecluseret, qui plures ad suam Religionem admittentes, quam monasteriorum et conventuum census, eleemosynae et qualitates ferant, non levem subditis vitae claustralis relaxandae occasionem praebere videntur,

§ 2. Decrevit et praecepit, ac praesentis decreti virtute praecipit et mandat omnibus et singulis generalibus, provincialibus, commissariis, ministris, praesidentibus, abbatibus, prioribus, praepositis, guardianis, vicariis et quibuscumque aliis superioribus monasteriorum, conventuum et domorum, quovis nomine nuncupentur, Ordinum, Congregationum et Institutorum, tam monachorum quam mendicantium et non mendicantium regularium quorumcumque existentium intra fines Italiae et insularum adiacentium, ut singuli, ad quos pertinet, in qualibet provinciâ, adhibitis duobus aut tribus monachis fratribusve sui Ordinis vel Congregationis probatoribus et rerum usu peritoribus, bona immobilia, census, redditus et proventus omnes, consuetas item eleemosynas et obventiones, tam communes monasteriorum, conventuum et domorum eiusdem provinciae, quam etiam singularibus personis religiosis assignatas, seu permissas, in communem usum deinceps conferendas, decem annorum diversorum habitâ ratione, diligenter ac mature recognoscant (iis omnibus detractis, quae reparationes, praestationes, grandines, sterilitates, aliave cuiuslibet generis onera consueverunt absorbere) eaque omnia in scripto fideliter exarata

Praeceptum praefigendi cuique monasterio certum numerum religiosorum statuit Paulus.

idem superior, cuius interest, in primo capitulo seu congregatione provinciali eorum tribus iudicibus ab ipsomet capitulo vel congregatione deligendis proponat, qui, computatis huiusmodi redditibus, eleemosynis et obventionibus universis, ac oneribus, ut superius detractis, sedulo examinent quot religiosi homines in unoquoque monasterio, conventu et domo regulari, iuxta Religionis et proprii instituti morem, victum et vestitum in communi habentes competenter valeant sustentari: tum eorumdem bonorum, reddituum, eleemosynarum et onerum praecisam notam ipsimet congregationi capitulove provinciali exhibeant, ut in illo, diligenter omnibus discussis, cuicumque familiae, conventus, monasterii et domus regularis quovis nomine nuncupatae in singulâ quaque provinciâ certus earum tantum personarum numerus communi patrum capitularium voto praefigatur, quae redditibus, eleemosynis et obventionibus, ut superius, sufficienter ali possint.

Tempus unius anni ad praedicta exequenda.

§ 3. Ne vero superiores, qui id praestare debent, serius aut remissius quam par est, muneri suo satisfaciant, mandavit ac mandat Sanctitas Sua ut infra annum, a die dati praesentis decreti computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta in authenticam formam redacta ad Congregationem Reformationis Apostolicae singuli mittant, numerumque familiae singulorum conventuum, monasteriorum et domorum huiusmodi regularium, capituli vel congregationis provincialis sententia et auctoritate praefinitum, iidem superiores Ordinum, Congregationum et institutorum quorumcumque, tam generales et provinciales, quam locales omnes perpetuo servare omnino teneantur.

Superioribus inobedientibus poenae infliguntur.

§ 4. Eos autem superiores, cuiuscumque status, gradus et conditionis existant, qui praedicta omnia praefixo termino non

praestiterint, vel numerum huiusmodi praescriptum quovis modo augere praesumpserint, privationis omnium officiorum, quae tunc temporis obtinebunt, vocisque activae et passivae, ac ad omnia suae religionis officia et gradus inhabilitatis perpetuam poenam eo ipso incurere, atque aliis etiam gravioribus ad Sanctitatis Suae et successorum suorum arbitrium infligendi poenis subiacere voluit et declaravit.

§ 5. Vult praeterea Sanctitas Sua per hoc decretum, eiusdem Congregationis Reformationis Apostolicae secretarii manu subscriptum, consuetisque almae Urbis locis affixum et publicatum, omnes et singulos Ordinum regularium superiores, ad quos spectat, perinde affici ac si fuisset cuilibet personaliter intimatum.

Exemplorum fides.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus apostolicis, privilegiis, statutis, indultis, necnon aliis contrariis quibuscumque.

Clausula derogatoria.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die iv decembris mdcv, pontificatus eiusdem S. D. N. anno i.

Dat. die 4 decembris 1605, an. pont. i.

XXI.

Quod fratres Ordinis Carmelitarum discalceatorum possint ubique de solâ licentiâ Ordinarii nova construere monasteria¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Ad Ecclesiae militantis (cuius regimini, licet immeriti, divinâ disponente clementiâ praesidemus) amplitudinem

Etordium.

¹ Consonat Conc. Trident. sess. xxv, cap. iii, in fin. — De Ordine Carmelitarum vide in Const. Lxxviii, Honorii iii *Ut vivendi* tom. iii pag. 415.

nihil magis necessarium, quam perfectorum militum Christi multitudinem existimamus.

Causae huius constitutionis.

§ 1. Cum igitur, sicut magno cum spiritali gaudio nostro accepimus, dilecti filii religiosi Ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmelo, Carmelitæ Discalceati nuncupati, tam in Hispaniarum regnis, quam in Italiae et novi orbis, aliisque mundi partibus, pergant assidue Deo et Ecclesiae sanctae suae perfectum exhibere famulatum, non solum ipsi Deo per orationem et contemplationem sedulo vacantes, verum etiam animarum salutem exemplo et doctrinâ sollicitè procurantes, cumque in dies fructus uberiores et dictae Religionis propagatione, benedicente Domino, sperandi sint; nos ad ea, quæ religiosorum eorumdem augmento cedere possunt, concedenda, atque ea, quae illis in hoc impedimentum aliquod afferre dignoscuntur, removenda merito propensiores sumus.

Carmelitæ possunt ubique domos aedificare de solo consensu Ordinariorum.

§ 2. Quare motu proprio, et ex certâ scientiâ, ac merâ deliberatione nostrâ, deque apostolicae potestatis plenitudine, eiusdem Ordinis Carmelitarum Discalceatorum superioribus et religiosis, ut ubique locorum, cuilibet¹ in districtu suo (iuxta litterarum felicis recordationis Clementis Papæ VIII praedecessoris nostri super erectione congregationis Italiae praedicti Ordinis, sub datâ die xii novembris anni Domini mdc, pontificatus sui anno ix, expeditarum formam et tenorem², quem praesentibus pro expresso haberi volumus) domos et monasteria, iuxta Concilii Tridentini decreta, de solâ licentiâ Ordinariorum, nullo aliarum personarum cuiusvis Ordinis, etiam regularium, requisito consensu, condere, fundare et erigere valeant, auctoritate

¹ Aptius Cherub. legit *quilibet* (R. T.).

² Quas require in tom. x pag. 619 (R. T.).

³ Vide supra, pag. 21 huius vol. (R. T.).

apostolicâ, tenore praesentium, licentiam ac facultatem concedimus et indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§ 3. Non obstantibus eiusdem Clementis praedecessoris, quæ incipit *Quoniam ad institutam*, sub datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die xxiii iulii mdciii. pontificatus sui anno xii, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et cuiusvis alterius Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis aliis Ordinibus ac eorum superioribus et personis, sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, in contrarium praemissorum, quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 4. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die xii decembris mdcv, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 12 decembris 1605, pontif. an. i.

XXII.

Erectio banchi depositorum Sancti Spiritus in Saxia de Urbe¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. A pontificatus nostri primordio clamores, quos a multis annis citra in

Conturbantibus mercatoribus, inducta de-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.